

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il: למייל: לקבלת הגליון

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 543

פנינים לפרשת ראה

גדל! גדל בתורה! גדל ביראת שמים!

דברי חיזוק, הכוונה והדרכה מפי
מרנן ורבנן שליט"א, שנישאו בפני
אלפי בני הישיבות בכנס ההדרכה
השנתי לקראת עלייתם לישיבה גדולה

ללחום נגד הגזרות

מרנן הגרמ"ה הירש שליט"א לעולים לישיבה גדולה:
מה שהיה - לא חייב להמשיך הלאה

(עמ' 6)

גם אני הייתי בחור

מרנן הגר"ד לנדו שליט"א בשיחת הדרכה נדירה
לבני הישיבות: כיצד זוכים לטעם בלימוד?

(עמ' 4)

יש לכם כח!

נשיא 'דרשו' הרה"ג רבי דוד הופשטטר שליט"א
בסיפור משפחתי מרטיט

(עמ' 10)

אברך שלח לי מכתב

מרנן הגר"ד כהן שליט"א, על מכתב שקיבל
מבוגר ישיבה שהשקיע את שנותיו בחברה

(עמ' 8)

כל השאלות והתשובות

מרנן ראשי הישיבות הגר"י אייכנשטיין, הגר"ב שרייבר והגר"פ ברמן שליט"א ברב שיח מרתק עם הגר"ב בנימין בירנצוויג מרבני 'דרשו'

(עמ' 12)

כאן, במקום הזה שומעים כל בני הישיבות את הקריאה העצומה היוצאת מפיהם של גדולי הדור ומרביצי התורה שליט"א, אותה קריאה העוברת כחוט השני בכל מפעלותיו של 'דרשו' - גדל! גדל בתורה! גדל ביראת שמים!

אקדמות מילין בזעיר שותא, נקדם ברתת ובלשון לחישותא, לצורבי מרבנן עסקין באורייתא, בלא לאו ובלא תששותא

ומרביצי התורה, להבין ולהשכיל, לשמור ולעשות ולקיים. עתיד עולם התורה מונח על כתפיהם, תלוי בעוצמתם, בנחישותם, ובעיקר - בתבונת בחירתם, והם כאן כדי לשמוע ולקבל, כלים, יסודות, דרכים ועצות, כיצד יהפכו גם הם להיות לגיונו של מלך. כיצד יזכו גם הם לתואר הנכסף, או יותר נכון: למהות הנחשקת, של העילית שבעילית, פסגת הפסגות אליה יכול בן אנוש להעפיל: בן תורה!

ושוב כמדי שנה מגיעים האלפים ופניהם נוהרות, העדינות הנסוכה עליהן מסתירה קמעא את הדריכות ואת ההתרגשות שבלב, אך לא את החדווה והלהט שבעינים, את החשמל שבאור -

הדור הבא של עולם הישיבות מתחיל כאן את דרכו! גודש בהמוניו את האולם הגדול ואת המבואות, ממתין ברטט לשמוע את דברי קדשם והכוונתם של גדולי ראשי הישיבות

רגע לפני הכניסה לעולם שכולו תורה וקניניה, לפני היציאה אל המרחבים האינוסופיים של יגיעת התורה ועמלה, עומד באופן טבעי 'דרשו' העולמי, אשר אמון כבר עשרות שנים

על עידודם ודברונם של לומדי התורה בעולם כולו, וגם כאן הוא ניצב על ראש דרך, לקדם את פני העתודה הרוחנית של עם ישראל, אלפי הבחורים מסיימי הישיבות הקטנות, בבואם לעלות בהר ולנגוע בקצהו.

רבים מהם כבר זכו להיות חלק מ'דרשו', בהשתתפות במסלולי הלימוד והמבחנים השונים. רובם ככולם עתידים, ככל בן תורה, לפגוש את 'דרשו' בכל צומת בחייהם הרוחניים, יוצא לקראתם, הולך לפנייהם, ומכין להם את הדרך לכבוש את הפסגות הגבוהות ביותר של עמל התורה וידיעתה, בהציבו לפנייהם שלל אפשרויות, שכולן חדורות מטרה אחת של "וכל פקודיו יחד לגמור", במסלולי הלימוד והמבחנים בכל מקצועות התורה, לצד ה"חזק מתנים ואמץ כח" - בעידודם ובדברונם בכל דרך ובכל אמצעי.

התוכניות השונות, כולן פרי עמל ויגיעה רבה של נשיא 'דרשו' הרה"ג רבי דוד הופשטטר שליט"א, שייסדן בהדרכתם הצמודה ותמיכתם הנלהבת של מרגן ורבנן גדולי ישראל זצוק"ל ויבלחט"א. כך למשל תוכנית 'קנין תורה' ב'דף היומי' בתלמוד בבלי, אשר מרגן הגרמי' ליפקוביץ' זצוק"ל זירז והמריץ בכל כחו את הקמתה והתרחבותה; תוכנית 'הדף היומי' בהלכה' אשר נוסדה בהכוונתו ובהדרכתו של מרגן הגרמי' אלישיב זצוק"ל, והעמידה לגיונות של יודעי דת ודין בכל העולם; תוכנית 'קנין הלכה' אשר נבנתה והועמדה על מתכונתה בידי שני עמודי ההוראה מרגן הגרמי' ש וואזנר זצוק"ל והגר"נ קרליץ זצוק"ל; תוכנית 'קנין חכמה' אשר נוסדה בבית מרגן הגרמי' ג אדלשטיין זצוק"ל ולהבחל"ח מרגן הגה"צ רבי דן סגל שליט"א; וכך גם כל שאר התוכניות אשר נוסדו והותוו בידי גדולי הדור, למען המטרה הקדושה של שלימות ידיעת התורה ועמלה.

”הדור הבא של עולם הישיבות מתחיל כאן את דרכו! גודש בהמוניו את האולם הגדול ואת המבואות, ממתין ברטט לשמוע את דברי קדשם והכוונתם של גדולי ראשי הישיבות ומרביצי התורה, להבין ולהשכיל, לשמור ולעשות ולקיים

כחלק ממטרה זו של שלימות ידיעת התורה, הציב לעצמו 'דרשו' מטרה בפני עצמה של ההדרת תורתו של מרגן החפץ חיים זיע"א, תחילה ב'משנה ברורה' עם ה'ביאורים' ומוספים' אשר הפכו לנכס צאן ברזל בכל רחבי העולם היהודי, ולאחר מכן ב'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון', ועוד ספרים..

הצד השווה שבכל אלו הוא ה"במקום שאין איש השתדל להיות איש". להיות בכל מקום שבו נדרשת פעולה קטנה או גדולה כדי להרבות את ידיעת התורה ולחזקה, או כדי לעודד ולדרבן את לומדי התורה בדרכם אל המטרה הנכספת. כך במגוון התוכניות הפותחות לפני הלומדים אפיקים ואופקים אדירי-הוד של עמל התורה, כך בכל יצירות הפאר של 'דרשו' - ה'משנה ברורה', ה'שולחן ערוך', 'עיון העמוד' ועוד - אשר רוממו להפליא את לימוד הש"ס והפוסקים, וכך גם ב'סדר הכנה' למסיימי

הישיבות הקטנות, אשר מהווה כבר שנים ארוכות אבן דרך בעלייתם של בני התורה, יסוד מוסד להתעלותם הרוחנית בישיבה הגדולה, ולעיצוב אישיותם כבני ישיבה וכבני תורה מובהקים.

כאן, במקום הזה שומעים כל בני הישיבות את הקריאה העצומה היוצאת מפיהם של גדולי הדור ומרביצי התורה שליט"א, אותה קריאה העוברת כחוט השני בכל מפעלותיו של 'דרשו' -

גדל! גדל בתורה! גדל ביראת שמים!

גדלו את מקומכם, את מושגיכם, את כל מהלך חייכם! עברו למהלך אחר, למהלך של גדלות עם שאיפות גדולות ומושגים גדולים של עיון התורה וידיעתה, של קניני נצח אמיתיים בכל חלקי התורה, מסכתות הש"ס, בבלי וירושלמי, משנה ברורה, קניני הלכה, קניני חכמה, הכל כאשר לכל מוכן ומזומן לפניכם, כל הדרכים וכל הפסגות מחכות לכם, בני התורה של הדור הבא - מלאו את הארץ וכבשוה!

"תמיד היו טרדות וניסיונות... גם אני הייתי פעם בחור, היתה אז בעיה גדולה של השקפה. היו הרבה נושאים בהשקפה שתפסו את הבחורים... היום תופס דברים אחרים... אבל תמיד התחזקנו... היו לנו מחזקים גדולים... כל דור ודור עם המעוררים שלו..."

דברי רבינו מרן רשכבה"ג הגאון רבי דוב לנדו שליט"א לבני הישיבות העולים לישיבות גדולות: איך זוכים לטעם בלימוד? • ומה צריך להדליק לכם חשמל בעיניים?

מיד חושב, מה הרמב"ן אומר כאן? שלא יעבור לו כדרך אגב... שלא יפרח מכאן לכאן..."

לדעת לעצור טוב

לפני הדוגמא הבאה, נזכר רבינו בסיפור: "כאשר הבריסקער רב זי"ע היה צעיר הוא הסתכל בספרו של הרוגצ'ובער. שאל אותו אבא שלו (הג"ר חיים מברסק): "מה אתה רואה שם בספר?", הוא לא ענה שהוא רואה בקיאות גדולה הוא אמר כך: "ער שטעלט זאך אפ גוט" - "הוא יודע לעצור טוב, לעצור במקום הנכון..." "ענה לו ר' חיים: "אכן, את זה הוא למד אצל אבא שלי, ה'בית הלוי'..."

מרן שליט"א המשיך לדבר אודות הסקרנות שצריכה לעורר כל לומד: "בכל דבר חידוש שלא חשבנו עליו מעולם צריך שיידלק חשמל בעיניים, שלא יתייחס לזה בשאננות, נו... שיהיה כך או שיהיה כך, למי זה איכפת? לא... זה מעניין... זה צריך לפתוח את העיניים מהתפעלות, כמו חשמל בעיניים..."

ואף כאן ביקש רבינו מבני ביתו חוברת 'פרפראות' [חידות תורניות שאסף מרן שליט"א] וחפש דוגמאות... "הא...!" - קרא רבינו בשמחה כמוצא שלל רב... - "הנה דין של רבינו הגדול רבי עקיבא איגר זצ"ל... אם אדם הלווה לחבר שלו סאה בסאה באופן שמותר, אינו גובה מנכסים משועבדים, זה מסקרן... למה לא...? כי זהו דבר

כנסי 'סדר הכנה' מבית 'דרשו' כבר מתקיימים עשרות שנים. זכינו שגדולי ומאורי הדור זצ"ל ויבדלחט"א שליט"א השתתפו בו. אולם השנה זכינו בדבר מיוחד... עלינו אל ראש ההר, לקיטונו הקדוש של רבינו מרן רשכבה"ג הגאון רבי דוב לנדו שליט"א, ובהורמנא דמלכא, מאן מלכי רבנן, שאלנו את רבינו מרן שליט"א שאלות הדרכה לבני הישיבות.

ביקשנו מתלמידו הרה"ג רבי משה חיים אולמן שליט"א, מי שמוכר כשואל במעמדי ה'ריתחא' המפורסמים, להציג את השאלות בפני מרן שליט"א.

טעם בלימוד

זכיה ב'טעם בלימוד', זו שאיפתו של כל בחור וכל לומד, פתח הרב אולמן. מה, אם כן, הדרך לזכות לזה? האם לימוד בהתמדה ושקיעות בלימוד זו הדרך, או שמא הצורה לזכות בזה היא ע"י תפילה, לבקש רחמים ממי שהחכמה שלו?

מרן שליט"א משיב: "הכל טוב... כל דבר טוב, כל דבר מועיל..." אך כאן הוסיף מרן שליט"א דבר יסודי בענין התפילה: "מה שייך לומר שתפילה משפיעה? תפילה זו בקשה מהשם. אם השם נותן לו, אז יש לו, אם אין לו, אז לא. זו בקשה. זו לא דרישה, לא אומרים 'תן לי!', מבקשים, והשם מבטיח שברוב חסדו הוא יענה לו..." וכאן עבר רבינו לדבר על הענין השני שמועיל לזכות ב'טעם בלימוד': "הלימוד צריך לעניין את הלומד. אם הוא רואה דבר מיוחד, לחשוב עליו, שלא יעבור כלאחר יד..."

הוא הביא את דברי מרן ה'חפץ חיים' זי"ע והזכיר שהם כבר הובאו בראשונים, שכל דבר שאדם לומד הוא צריך לשאול: 'מה הייתי אומר לולא זה?' ואם זה אכן דבר חידוש, זה צריך לתפוס אותו ולעניין אותו...

בשלב זה זכינו, הנוכחים בחדר, לדוגמא חיה של שקיעות בלימוד. ראש הישיבה לא הסתפק באמירת עצות כלאחר יד. הוא נזכר מיד בדוגמא של חידוש שאסור ללומד להעבירו כאילו הוא למד עוד דבר רגיל. "מי שרואה את הרמב"ן של ברי ושמא ברי עדיף, שסובר שמועיל תפיסה לשיטה שסוברת שתקפו כהן מועיל, הוא

שאין לו קצבה, שהרי בין הוזל ובין הוקר נוטל סאה, וכתוב בגמ' (גיטין נ ב) שדבר שאין לו קצבה אין עליו שיעבוד נכסים". ראש הישיבה סקר את הנוכחים, וקרא: "הא... הנה נדלק לכם חשמל בעיניים... זה מעניין... זה דבר חדש שלא חשבנו עליו..."

שב למשוש חייו

רבינו שליט"א חזר לעלעל בדפי החוברת, זה הרי משוש חייו, לא קל לו להפסיק מלעסוק בפרפראות הללו שכל כך משמחים אותו ושובים את ליבו... "הנה עוד רבי עקיבא איגר מעניין... היכי תימצי שהמפקיד לא יכול להכריח את הנפקד להחזיר לו את הפיקדון? נו... מה אתם אומרים?... גם זה צריך להדליק חשמל בעיניים... שלא יעבור מכאן לכאן כאילו זה לא איכפת... מה ההיכי תימצי?...? התשובה היא: המפקיד אצל חבירו בשטר, אם הוא לא יביא את השטר, הוא לא חייב להחזיר לו את החפץ. ואף אם נאבד לו השטר, יטען לו הנפקד שמישהו אחר עלול למצוא את זה ולתבוע ממנו את החפץ".

בנושא הבא לא הסכים ראש הישיבה עם הנחת השואל כאילו בישיבה גדולה יש פחות משמעת, "מדוע אין משמעת בישיבה גדולה...?" - שאל ראש הישיבה, והיה נראה שהענין בווער בקרבו - "הרי יש משגית, יש ראש ישיבה... ישנה הנהלה... כאשר הנהלה אומרת, צריך לעשות! מדוע זה פחות משמעת...?"

אחד הנוכחים ניסה להסביר שהמשמעת בישיבה קטנה היא בצורה שמפעילים יותר את הבחור, ואילו בישיבה גדולה הוא קובע סדר יום לעצמו עם פחות הפעלה של הצוות. אך גם לזאת לא שעה ראש הישיבה והמשיך בקו הברור: "הבחור צריך להיות ממושמע, לפי המשמעת שיש ישיבה גדולה. גם אם הוא גאון עולם, הוא צריך להיות ממושמע..."

שטויות יותר גדולות

"יש שטויות יותר גדולות" - כך הגיב מרן שליט"א כאשר שמע שישנם בחורים שאומרים שבישיבה גדולה לא צריכים לשמוע שיעורים, משום שאפשר לראות בספרים או לשמוע הקלטות... הרב אולמן ביקש לשמוע מראש הישיבה האם כדאי לכתוב את השיעור? האם זה מוסיף?

"לא כל אחד מסוגל לכתוב, תלוי לפי האופי של הבחור, לא כולם אותו דבר" - השיב ראש הישיבה - "אבל מי שיכול, זה ודאי טוב מאוד שהוא כותב. אחר כך הוא ינה מזה מאוד. בשעת הכתיבה גם מתחדש משהו, תמיד. אם אחד כותב, הוא חושב על הדבר."

יש הרבה אם-אם...

בענין נוסף נראה היה שראש הישיבה מבקש לקעקע הרגלים של בני הישיבות 'תפילה בישיבה'. "בחורים הולכים לישון מאוחר", הציג השואל, "וממילא קשה להם לקום לתפילה בישיבה, האם כדאי וחשוב להתאמץ להתפלל בישיבה?"

"ודאי! ודאי!", קבע ראש הישיבה חד משמעית, והסביר: "הן מצד סדרי הישיבה, והן מצד הבחור בעצמו, מה הוא יעשה? ילך לבית הכנסת הגדול [שטיבלך]? עוד לפני שיתחילו, יגמור את התפילה..." השואל הוסיף לשאול: "ואם יש מניין אברכים בשעה 8:30?" "אם... אם... יש הרבה אם-אם... אם... אם הוא לא רוצה לקום...? קמים! שמים שעון מעורר וקמים... המחבר אומר: 'תגבר כארי'... אם מתרגלים, אחר כך זה קל מאוד".

מעומקא דליבא

רבינו שליט"א מבקש להוסיף ענין נוסף שחשוב להצלחה בלימוד התורה: "בין אדם לחבירו", לכבד את השני, זה מאוד חשוב... לשמוע את השני עד הסוף, אפילו שיש לך סברא הפוכה... לשמוח שטוב לו, וחלילה אם לא טוב, להצטער בצערו. לחיות את השני כמה שאפשר..."

וכדי להמחיש מהי שמחה בשמחתו של חבירו או חלילה השתתפות בצרתו, סיפר מרן שליט"א שפעם בא יהודי לרבינו הגדול הגאון רבי חיים מבריסק זי"ע ביום שישי בצהריים וסיפר על אחד מבני ביתו שחולה מאוד והרופא אינו יודע מה לעשות, וביקש ממנו ברכה. ר' חיים הציע לו שייך עתה לבית המרחץ, שהרי בערב שבת באים לשם הרבה אנשים, ויספר לאנשים את צרתו ויבקש מהם שיברכו אותו. "אם יהיה שם אחד", אמר לו ר' חיים, "שיברך אותך מעומקא דליבא, אינך צריך יותר..."

אחד הנוכחים ניצל את הסיפור, ואמר: "אז נבקש מראש הישיבה לתת ברכה מעומקא דליבא לכל הבחורים שנמצאים בכנס..." הראש ישיבה נהנה מאוד מההקשר ומהשנינות, ואמר מיד: "אנחנו כל הזמן מאחלים להם... שיהיה להם ולכולנו סייעתא דשמיא... הם צריכים לדעת שהעולם עומד עליהם, עליהם קיימא עלמא. לימוד התורה זה הדבר מה שמגן עלינו, וזה מה שהגן עלינו תמיד... והשם יעזור שכל הרדיפות יהיה כחלום יעוף, כענן כלה וכרוח נושבת. ונזכה ליכויות גדולות לנו ולכל עם ישראל, עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן".

גם אני הייתי פעם בחור

כאשר העלו בפני ראש הישיבה את העובדה שבחורים פוחדים ומוטרדים מגזירת הגיוס ומהמעצרים, התעצבו פניו מאוד ואמר: "זו בעיה גדולה... אם רודפים אותם זו בעיה גדולה..." אך מיד התחזק ואמר: "תמיד היו טרדות וניסיונות... גם אני הייתי פעם בחור, היתה אז בעיה גדולה של השקפה... היו הרבה נושאים בהשקפה שתפסו את הבחורים... היום תופס דברים אחרים... אבל תמיד התחזקנו... היו לנו מחזקים גדולים... היה את המחזק הגדול שזכיתי לשמוע הרבה פעמים, הרב דסלר זצ"ל... גם בדור שלנו יש מעוררים... כל דור ודור עם המעוררים שלו..."

יצאנו מבית רבינו שליט"א עמוסים ברגשות של תורה ויראת שמיים, שליחים נאמנים להעביר את המסרים והתובנות לבני הישיבות, בדרכם לישיבות הגדולות.

לישיבה גדולה צריך להיכנס עם שאיפות גדולות מאוד מאוד! כל אחד צריך להיכנס עם שאיפה לדעת כל התורה כולה. כל התורה כולה, זו השאיפה של כל בחור ובחור. כל אחד צריך לקחת את השאיפה הכי גדולה.

מתוך משאו הגדול של רבינו הגדול מרן ראש הישיבה
הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א ב'סדר הכנה'

דעו נא רבותי, כשאתם נכנסים לישיבה גדולה - זה פנים חדשות באו לכאן! אתם בחורים אחרים לגמרי. אתם גם מבוגרים יותר בשנה אחת ממה שהייתם בשנה הקודמת, אבל העיקר הוא שעכשיו אתם כבר בחורים בישיבה גדולה. זה משהו אחר לגמרי, חפצא אחר! תשכחו מכל החולשות שהיו לכם בישיבה קטנה! פנים חדשות באו לכאן.

אולי היית בינוני בישיבה קטנה, אבל בישיבה גדולה אתה מצוין. פנים חדשות!

הדברים נחוצים גם לגבי בחורים המצוינים. חושבים: הייתי מצוין, זה הולך הלאה. הייתי מצוין בשיעור א', שיעור ב', שיעור ג', אז גם בישיבה גדולה אני אהיה מצוין.

ובכן, ישיבה גדולה זה לא שיעור ד' שממשיך את השיעורים הקודמים, זה משהו אחר. בישיבה קטנה שלך אתה היית מספר אחד או שתיים בישיבה, אבל אתה בא לישיבה גדולה, יש מכל מיני ישיבות. יכול להיות שיהיה בשיעור שלך בחור יותר טוב ממך. צריכים להיות מוכנים לזה.

יש בזה שני חלקים, גם שבישיבה צריכים להתאמץ יותר, הקושי גדול יותר והאתגר מורכב יותר, אבל גם צריכים לדעת שהסדר החברתי מסתדר מחדש. קרה שהגיע בחור לישיבה גדולה, אחרי שסיפרו לנו שבישיבה קטנה הוא היה מצויים שבמצוינים, והנה בישיבה גדולה

ברשות כבוד ראש ישיבת חברון, מרן הגאון רבי דוד כהן שליט"א, ברשות מרן הרב מסעוד בן שמעון שליט"א, וברשות כל המנהלים וראשי הישיבות של הישיבות קטנות שנמצאים פה. מורי ורבותי! אתם, תלמידי הישיבות קטנות העולים לישיבות הגדולות, נכנסים לתקופה הכי חשובה בחיים שלכם. הישיבה קטנה היתה הזמן בו בניתם את היסוד הרוחני לכל החיים שלכם.

לכן צריכים לדעת, שכיוון שהתכלית של החיים של כולנו זה להידבק בקדוש ברוך הוא, והדרך הזאת היא על ידי תלמוד תורה. כמה שיותר תלמוד תורה בכמות ובאיכות, יש יותר דבקות וזו התכלית שלנו - זה מתחיל עכשיו. איך שתתנהגו בישיבה גדולה, זה יהיה היסוד לכל חייכם. לכן צריכים להיזהר מאוד, לא לזלזל בשום רגע. להשתמש עם הישיבה גדולה באופן הטוב ביותר ונצל את הזמן הזה במלואו. ללכת לישון בזמן, לקום בזמן, לא לבטל תורה. זה היסוד הפשוט והדבר הראשון.

רציתי לעמוד על כמה נקודות קטנות שחשוב שתגעו בעמדתכם לקראת כניסה לישיבה גדולה:

נפתח בהודעה, מעכשיו יש לכם יצר הרע. זה דבר חדש. עד עכשיו לא הייתם ברשות עצמכם, בבית, בחיידר, בהמשך בישיבה קטנה תחת עינו הבוחנת של המשגיח וכו'... אבל כשנבן אדם מרגיש משוחרר, זה עצמו פתח ליצר הרע, שמנסה להיכנס דרכו, וצריכים להיות מוכנים וערוכים לכך מבעוד מועד.

יצר הרע מיוחד

אבל יש עוד יצר הרע מיוחד לישיבות גדולה, המחשבה שאני כבר יכול להחליט לבד מה טוב לי. אני לא צריך לשמוע מה אומרים לי ראשי הישיבה או המשגיח. וזאת טעות גדולה.

אלו שני תכסיסים שהיצר הרע מתכוון להשתמש בהם נגדכם ואתם צריכים לעמוד על המשמר ולא לתת לו את זה.

אבל יש עוד נקודה שצריכים לדעת כשנכנסים לישיבה גדולה. מה שהיה, לא חייב להמשיך הלאה. לכל בחור יש דעה ברורה על עצמו: אני לא מהסוג של המתמידים, אני בחור ישיר שאומר לכל אחד בפנים מה אני חושב גם אם זה לא כל כך ראוי, אני לא כזה צדיק גדול...

יהיה גדול לפי הכוחות הפיזיים שלו, וגדול לפי הכוחות השכליים שלו. זה המקסימום כמו שאתה, ולא כמו מישהו אחר. יש דבר אחד שאומר ר' חיים מוולוז'ין, שצריכים לדעת: שלפעמים בחור נכנס למצב שלא הולך לו. לא הולך לו. אין לו חשק ללמוד, אין לו חשק לרוחניות. אז מה צריכים לעשות בכהאי גוונא, אם נכנסים למצב כזה?

אומר רבי חיים מוולוז'ין: אדם הוא תמיד עולה ויורד. ובעת ירידתו נדמה לו, כי כל מה שעושה עכשיו מן התורה ומן העבודה, אינו בלב שלם. הוא חושב שכל מה שאני עושה עכשיו זה כלום ועדיף לי לא ללמוד. עכשיו אני יכול ללכת, לא ללמוד. וכשאני אתחיל עוד פעם להרגיש טוב, אחזור ללמוד.

כל אחד יכול

אבל זה לא כך, אומר רבי חיים מוולוז'ין: כי אדם בנקל יוכל לעלות במדרגתו אם הוא עוסק אפילו על ידי התרשלות. הכלל הוא, אם אדם במצב

של 30% של אפשרות ללמוד, תלמד ה-30%. לא להגיג: כיוון שבין כך אני לא לומד, אני לא צריך. תלמד 30%, ואז תגיע ל-100%.

לסיום אומר עוד דבר חשוב:

כולם יודעים שיש נגדנו, נגד עולם התורה, יש גזירות. גזירות הגיוס. באים אנשים ופועלים נגדנו בכל האופנים ששייך. צריכים לדעת, הדרך של בני תורה, איך יכולים ללחום נגד זה, זה על ידי לימוד התורה, דקדוק במצוות, קשר לקדוש ברוך הוא! אם אנחנו קשורים לקדוש ברוך הוא, זה יביא לנו את הסיעתא דשמיא. ואז, אם עושים ככה ומרגישים שאני חי עם הקדוש ברוך הוא, אם אני חי עם ה"יודעי שמך", אני חי עם הריבונו של עולם. אני חושב מה הריבונו של עולם רוצה ממני כל הזמן, אני לומד בהתמדה רבה, ואני מרגיש שאני קשור לקדוש ברוך הוא - אז שום דבר לא יקרה. שום דבר לא יקרה! אנחנו ננצח אותם לגמרי לגמרי. רק הנקודה היא שאנחנו צריכים לחיות עם הקדוש ברוך הוא על ידי הלימוד תורה בתכלית, על ידי התפילות, על ידי בין אדם לחברו, על ידי דקדוק המצוות - לחיות עם הקדוש ברוך הוא. ואז הקדוש ברוך הוא יעזור לנו לגמרי, ואין מה לדאוג בכלל.

הקדוש ברוך הוא יעזור לכל אחד ואחד להגיע למדרגות הכי גבוהות בכל חלקי התורה של לימוד התורה, הכי גבוהות בדקדוק המצוות, הכי גבוהות במידות, הכי גבוהות בתפילה, הכי גבוהות להיות קרוב לקדוש ברוך הוא. וכל אחד ואחד יעלה ויעלה, ויביא כבוד שמיים לעולם, שזה יביא הגאולה שלמה במהרה בימינו, אמן.

הוא פתאום מתגלה כבחור חלש מאוד. התברר שהוא לא היה יכול להכיל את זה שהוא מספר 5 בשיעור, אחרי שבמשך שלוש שנים היה מספר 1. זה ממש הרס אותו והפיל אותו. גם לזה צריכים להיות מוכנים ולדעת שתפקידו של כל בחור הוא להגיע להכי טוב שהוא עצמו מסוגל, בלי להסתכל אם יש כאלו שמסוגלים ליותר.

שני מעכבים

בחור שמגיע לישיבה גדולה צריך להיכנס עם שאיפות גדולות מאוד מאוד! כל אחד צריך להיכנס עם שאיפה לדעת כל התורה כולה. כל התורה כולה, זו השאיפה של כל בחור ובחור. שאיפה לדעת הלכה במאה אחוז, לקיים כל מצווה כמו שצריך. שיהיה הבין אדם לחברו במאה אחוז. זה צריך להיות השאיפה. בישיבה גדולה צריך שאיפות - כל אחד צריך לקחת את השאיפה הכי גדולה.

אבל יש שני 'מעכבים' שגורמים

לבחור לא לקבל על עצמו להיות מתמיד עצום. היצר הרע אומר לו: מי אתה? אתה בחור שלמדת יפה מאוד בישיבה קטנה, טוב מאוד. אבל אתה לא שייך להיות מהגדולים! מה אתה צריך להיות מהגדולים, ללמוד בהתמדה כל כך גדולה? אומר החפץ חיים, זה יצר הרע! כשאדם רוצה לעשות דבר גדול ודבר טוב, בא היצר הרע ומכניס לו רגשות שזה בשביל צדיקים, בשביל עילויים, לא בשבילי. זה יצר הרע! כל אחד ואחד יכול לקחת על עצמו את הדברים הכי גדולים, ולא לחשוב שזה לא מתאים בשבילי. זה חלק מהפנים חדשות באו לכאן. אני יכול להיות מתמיד גדול מאוד מאוד, מודקדק במצוות גדול מאוד מאוד, להתפלל כמו שצריך. אף על פי שעד עכשיו לא כל כך. לעלות, ולהתעלות!

הדבר השני, אמר מורי רבי אהרן זכרוננו לברכה: אדם מפחד. זה קשה לקבל על עצמו עול תורה. מפחד. אבל הוא אומר שזה ידוע שמי שמקבל עול תורה, לבסוף התורה מתוקה בשבילו.

'גדול' בהתאמה אישית

והנקודה האחרונה: כשאני אמרתי שצריכים לנסות להיות הכי גדול, הכוונה הכי גדול לפי הכוחות שלך, ולפי הכישרונות שלך. בחור אחד היה ישן חמש וחצי שעות, והיה מספיק לו, והיה ער ביום, ובהתמדה ביום. וחברו אומר, הוא חמש וחצי שעות? גם אני חמש וחצי שעות. הבעיה שהחבר צריך שבע שעות. ובשינה של חמש וחצי שעות כל היום הוא חצי ישן... ולמעשה לבסוף הוא נופל לגמרי.

יש בחור אחד שלומד בעומק גדול ועושה כמה וכמה חקירות בדקי דקויות. וחבר שלו חושב, גם אני אהיה ככה. החילוק הוא שהראשון הבין את כל הצדדים, והשני סתם אומר מילים בלי להבין. עיקר העיון צריך להיות בבהירות, בבהירות! והוא נופל. צריך שכל אחד

מהניסיון שלי. אני לא הולך להגיד פה השקפה גרידא, אני מדבר פה מבחינת ניסיון. אני ברוך השם נמצא בעולם הישיבות למעלה מ-60 שנה, ואני יכול להגיד לכם את זה מהניסיון שלי, מה שאני ראיתי...

מתוך משאו הגדול של מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א בכינוס 'סדר הכנה'

כתוב פה יסוד חשוב: מי שהולך ללמוד תורה נעשה אדם גדול, אם הוא הולך ללמוד תורה על מנת להיעשות אדם גדול. אבל אם חוץ מללמוד תורה יש לו עוד עניינים, עוסק בעניינים אחרים, לא עליו נאמר שהוא נעשה אדם גדול.

לא השקפה גרידא

ואנחנו צריכים לדעת דבר אחד: בתקופה שלנו, נותנים ערך וחשיבות גדולה מאוד למושגים של חברה. שני דברים ברצוני לומר: קודם כל, מהניסיון שלי. אני לא הולך להגיד פה השקפה גרידא, אני מדבר פה מבחינת ניסיון. אני ברוך השם נמצא בעולם הישיבות למעלה מ-60 שנה, ואני יכול להגיד לכם את זה מהניסיון שלי, מה שאני ראיתי: מי שהשקיע בחברה וניסה כל מיני דרכים להיות מרכזי, על ידי כל מיני דברים שהוא מחפש לעשות רושם ולהביא כל מיני דברים, ולהיות זה שמוביל וכדומה - בסופו של דבר זה הוביל לתוצאות הפוכות. לא רק שלא התקדם, אלא הפוך בדיוק. בסופו של דבר היו לועגים לו, לפעמים היו לועגים לו בפנים ולפעמים היו לועגים לו מאחורי גבו גם כן. בסופו של דבר מעריכים אנשים איכותיים, אנשים מרוממים, זה הדבר הראשון.

מי שמשקיע בתורה, בשקיעות בלימוד, והלך בדרך נכונה והיה דיבורו בנחת עם הבריות וכל הליכותיו היו הליכות שרואים תלמיד חכם, בסוף החברה העריכה אותו והיה לו חשיבות בחברה יותר מכל אלו שהשקיעו.

ברשות מרנן ורבנן, ראשי הישיבות, מרביצי התורה, ברשות בני הישיבות היקרים העומדים להצטרף ללגיטו של מלך להיכנס לעולם הישיבות באלול הבעל"ט.

אני מלא התרגשות לעמוד בפני הציבור המרומם והנפלא הזה, וההרגשה ברגעים האלה, שאנחנו עברנו בעולם הישיבות שנה לא פשוטה, שנה שקמו על עולם התורה מקטרגים, וניסו בכל מיני דרכים לפגוע בעולם התורה ולפגוע בבני הישיבות.

אני חושב שהתשובה הגדולה ביותר במצב הזה, התשובה אומרת: "הנה אנחנו עומדים פה לפני קהל עצום, קהל של אלפים, שבאים ומצטרפים ללגיטו של מלך. הם לא מתפעלים משום דבר, לא עושים שום חשבונות, יודעים איפה נמצאת האמת הנצחית, יודעים את התפקיד שלהם בעולם, ויודעים את המעלה של בן תורה. הם יודעים ש'כי הם חיינו ואורך ימינו', זה החיים שלנו, זה הרוממות שלנו".

וזו התשובה הניצחת: לבוא ולהכריז שהנה אנחנו מצטרפים עכשיו ללגיטו של מלך, להיות אלו שימשיכו את מורשת התורה של עולם הישיבות, בעזרת השם יתברך, וימשיכו הלאה הלאה לדורות הבאים להמשיך את התורה בכלל ישראל.

ישיבה זה בית היוצר

אנחנו באים עכשיו, הציבור הקדוש והנפלא הזה, לבוא ולהיכנס לעולם התורה, לעולם הישיבות. והדבר הראשון שצריך להדגיש, מה שאנחנו קיבלנו מרבותינו מה זה ישיבה. ומה זה להיכנס לישיבה? ישיבה זה בית היוצר. ישיבה זה הבניין של הבן תורה. ישיבה בונה את הבחור בדרכי הלימוד, בדרכי ההבנה, בהשקפה, בכיוון ובדרך לחובתו בעולמו. זו המשמעות של ישיבה.

חז"ל אומרים על הפסוק: "טוב אחרית דבר מראשיתו". טוב אחרית דבר - מראשיתו, כשראשיתו הוא טוב. כשהיסוד הוא טוב, כשמתחילים עם טוב, האחרית הוא טוב. אם מתחילים מלכתחילה בדרך לא נכונה, אז זה יכול לגרום נזק לכל המשך הדרך. צריכים להעמיד את היסוד מלכתחילה עם כל החזק, עם כל העוצמה, עם כל המשמעות. זה התפקיד שלנו עכשיו.

הזכרתי פה בהזדמנויות קודמות. כולם מכירים את התוס' בכתובות שאומרים ש"דרך הוא במי שהולך ללמוד תורה שנעשה אדם גדול". רבים שואלים: ראינו הרבה שבאים ללמוד תורה ולא נעשים אדם גדול! איך אפשר להגיד שדרך, שמי שהולך ללמוד תורה נעשה אדם גדול?

לפני שנתיים קיבלתי מכתב שבחור שכתב שכשהוא נכנס לשיבה תלו בו תקוות גדולות, את המכתב שלח לי אחרי שהתחתן. הוא אומר: "הייתי בישיבה, השקעתי המון בחברה. היה לי איזה רצון להיות מרכזי בחברה ומוביל בחברה, היה לי מאוד רצון לזה. והשקעתי בזה המון".

"להגיד שהצלחתי להגיע למקום שהגעתי, ראיתי שאחרים שהשקיעו פחות הגיעו גם כן", כך הוא כותב. "אבל גם נניח שבאיזה מקום תפסתי איזה מקום בחברה, בסוף התחתנתי, וכל החברים שלי כולם התפזרו לכל הקצוות, אני לא רואה אותם.

"אני היום יושב בכולל", הוא מספר. "אני רואה בחורים שהגיעו איתי ביחד מהישיבה, הם היו פחות מוכשרים ממני, ואני עומד ומשתומם: יש להם ידיעות, יש להם היקף, יש להם רמה גבוהה בלימוד, לפעמים

הם מדברים דברים שאני אפילו לא משיג את ההבנה שלהם. ואני חושב לעצמי: על מה נתתי את ימי ושנותיי על מה?". הוא אומר: "אני כותב את זה כי הדברים צריכים לעבור הלאה".

ואני אומר, אדרבה, עכשיו שאתם נמצאים בראשית, תדעו לכם את החלק הזה. אני לא רוצה לדבר במושגים של להיות מופרשים לגמרי מן העולם ולא להתייחס לחברה - צריכים להיות חברתיים, צריכים להיות "דיבור בנחת עם הבריות", צריכים להיות "נושא בעול עם חברו", אבל לדעת שני דברים: קודם כל, אלו שמשקיעים בחברה - משיגים מטרות הפוכות על פי רוב. ובנוסף, זה בא על חשבון הלימוד. שני הדברים ביחד לא הולכים ביחד.

המקום היחיד, רבותי, ששמה ככל

שאדם משקיע יותר ומתאמץ יותר, הוא מצליח יותר בתורה. הגמרא אומרת: "אדם לעמל יולד", לעמל תורה נברא. אדם שמשקיע בתורה, מתאמץ, מוציא את הכוח שלו מן הכוח אל הפועל, מתעלה ומתגדל למושגים הגבוהים ביותר. וזה התפקיד שלנו: להשקיע ולהתאמץ. זה יסוד העבודה שלנו.

גמילות חסדים בישיבה

ועוד נושא אחד שרציתי לדבר עליו: רבי יצחק מוולוז'ין, בנו של רבי חיים, כותב בהקדמה ל'נפש החיים' שאבא שלו הקים את הישיבה על שלושת היסודות שהעולם עומד עליהם: על תורה ועל עבודה ועל גמילות חסדים. במשך השנים שאלו אותי הרבה: על התורה, נו ודאי, ישיבה עומדת על התורה. מה זה על עבודה? עבודה זה תפילה. ומה זה גמילות חסדים? שהישיבה עומדת על זה שעושים גמ"ח לתרופות או גמ"ח למכשירי כתיבה? זה גם גמילות חסדים. אבל לא זה מה שהתכוון ר' חיים ווולוז'ינר. הוא התכוון כאן יסוד

אחד. את זה קיבלנו מהסבא מסלבודקה, שמעתי את זה מתלמידיו הגדולים. הוא אומר, הגמילות חסדים הגדולה ביותר שבן תורה יכול לעשות לחבירו זה להאיר לו פנים ולחזק אותו ולעודד אותו, להיות מלבין שיניים לחבירו, זה הגמילות חסדים הכי גדולה. עם הארת פנים, אם מילה טובה, עם תשומת לב, אפשר להחיות רוח שפלים אפשר לחיות בחור ולתת לו הרבה כוחות.

הישיבה יוצרת אותך, והיצירה של האדם השלם זה תורה ועבודה וגמילות חסדים. ולכן יש משמעות מאוד מאוד גדולה לחשיבות של התפילה בישיבה. זה גם מהדברים שלא כולם מקפידים עליהם כמו שצריך אבל זה מהדברים שמאוד מאוד יש להם חשיבות וערך, התפילה בישיבה. תפילה בישיבה זה תפילה אחרת שכל היום נראה אחרת. תפילה בישיבה בונה את הבחור גם בתפילה.

בן תורה יש לו צורה איך הוא מתפלל, בן תורה הוא נותן, בן תורה הוא איש חסד, וזה עצם תפקידה של הישיבה להתגדל בשלושת הדברים האלה, התורה העבודה וגמילות חסדים.

בלגיונו של מלך

כשאנחנו באים כהיום הזה להיכנס ללגיונו של מלך, אני תמיד אומר, הזכרתי את זה הרבה פעמים, שהיום שחרוט על לבי מיום עומדי על דעתי, חרוט בלבי יותר מכל הימים, זה היום שנכנסתי לישיבה לחבוש את ספסלי בית המדרש.

לא היה עוד יום עם התרגשות כזאת, לא היה עוד יום עם מושגים כאלה. זה היה יום שחקוק בליבי כל השנים. היום הזה צריך לדעת הוא

יום של כניסה לעולם של תורה, כניסה לישיבה, כניסה לבית היוצר, כניסה למקום שמעמיד ומגדל צורת אדם, לראות מושגים של אדם. בצד שכנגד חסר בצורת אדם, אדם שהתורה מגדלת ומרוממתו. כשאנחנו רוצים להצליח אנחנו צריכים לדעת דבר אחד, באים על מנת לגדול, באים על מנת להשקיע, באים לדעת מה העיקר ומה הטפל, באים עם תפקיד ומשימה להיות גברא רבה.

והקב"ה יעזור שבזמנים הנוראים האלה, בחושך והאפילה הזה, יש פה קרן של אור, לראות את הציבור הנפלא הזה, שממשיך בעוז וגאון, לא מתפעל משום דבר ואומרים שאנחנו באים עכשיו להיות לגיונו של מלך.

עם הכח הזה תתעלו ותגדלו ותצליחו בעזר ה' להמשיך את מורשת התורה לכלל ישראל. ה'אור החיים' מביא בשם הוזה"ק, שהגאולה העתידה תהיה בכח התורה ועם זה נזכה שבעזר ה' בימים האלה, ימי החורבן על ביהמ"ק, יהיו כמו שהנביא אומר בזכריה, ימים טובים, ימי ששון ושמחה לכל כלל ישראל במהרה בימינו אמן.

המקום היחיד, רבותי, ששמה

ככל שאדם משקיע יותר

ומתאמץ יותר, הוא מצליח

יותר בתורה. הגמרא אומרת:

"אדם לעמל יולד", לעמל

תורה נברא. אדם שמשקיע

בתורה, מתאמץ, מוציא את

הכוחות שלו מן הכוח אל

הפועל, מתעלה ומתגדל

למושגים הגבוהים ביותר

כל אחד מבין שמדובר במעשה מסוכן מאוד באותם ימים. איך בחורים צעירים חשבו בכלל על הרעיון הזה, ועוד יצאו לדרך ונסעו לבדם לעיר אחרת תוך סיכון עצמי, והצליחו למכור את הסחורה ולחזור הביתה בשלום, בסייעתא דשמיא. איך הם הצליחו?

מתוך משאו המרכזי של נשיא 'דרשו' הרה"ג רבי דוד הופשטטר שליט"א ב'סדר הכנה'

יפול חלילה, ואם הוא מרגיש שהוא בירידה, לעצור אותה בהקדם, להפוך ל'ירידה לצורך עליה'. אם צריך - להתיעץ עם המשגיח או עם איש צוות כלשהו. לא צריכים להיבהל מזה שהיתה ירידה, הרי "שבע יפול צדיק וקם". גם לצדיקים יש ירידות, אבל מה שמשאיר אותם בגדר של 'צדיק' זה כשהם קמים מיד, ולא מאפשרים לנפילה להימשך עוד ועוד.

שליחות בקלות

מה עוד כתוב אצל יעקב אבינו: "וישא רגליו". אחרי שהוא קיבל את הנבואה עם מלאכי אלוקים העולים ויורדים בסולם, וההבטחה מהקב"ה שישב בשלום והארץ תינתן לזרעו אחריו, "וישא רגליו" - היה לו את הכוח. רש"י אומר: היה לו קל ללכת, כי הוא קיבל את הבטחה שיש לו שמירה. ה'ספורנו' אומר שהיה לו קל ללכת כי הוא קיבל את ההבטחה שהוא מקיים את השליחות שלו, והשכינה שרויה בו.

וגם לנו יש הבטחה שהשכינה שרויה בנו. אם אנחנו מקיימים את השליחות שלנו - זה מקל עלינו, זה נותן לנו את הכוח, ואנחנו יכולים לעלות למעלה, "וישא רגליו".

וכל אדם וכל בחור צריך לדעת שיש לו את השליחות שלו. ההבנה הזאת נותנת לו כוחות מיוחדים שטמונים בו, ומוציאה אותם אל הפועל כך שהוא יכול לעלות איתם למעלה למעלה וביתר קלות.

ברשות רבותינו גדולי ראשי הישיבות והרבנים הנמצאים עמנו כאן, וכל הקהל הקדוש הזה.

בענייני ההתעלות בתורה, מבאר מרן הרב דסלר זצ"ל על פי דברי רבי חיים מוולוז'ין זי"ע שלומדים אנו מפסוקי התורה בתחילת פרשת 'ויצא'. יעקב אבינו חולם במחזה הנבואה ורואה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

איך עולים לשמים? עולים בסולם. שלב אחרי שלב. אין 'קפיצת הדרך', אי אפשר לזנק ולהגיע לשמים, צריכים לטפס שלב אחרי שלב, עד שמגיעים מעלה מעלה. כך היא דרכה של העלייה לשמים. השלב הראשון סמוך מאוד לארץ, ואחר כך מתקרבים רק עוד קצת לשמים, ועוד קצת ועוד קצת... עד שהאדם מביט לרגע קט כלפי מטה ומבין שהארץ רחוקה ממנו יותר ממה שהשמים רחוקים ממנו. אני רוצה לומר לכם, שלרבים מכם צפוי ניסיון גדול בתקופה הקרובה. אתם הופכים באחת לבחורים גדולים ומבוגרים, לומדים בישיבה גדולה, כל אחד רוצה לומר איזה חידוש טוב, להקשות קושיא חזקה, ליישב תמיהה גדולה של הראשונים. פתאום אתם מתחילים להרגיש שיש לכם כישרונות, יש לכם כוחות.

וזה נכון, יש לכם כישרונות ויש לכם כוחות. אבל צריכים להבין ולזכור שהדרך לעלות היא דרגה אחרי דרגה, שלב אחרי שלב. לא לנסות ולקפוץ מעבר לדרגה שלכם.

הדרכה נחוצה

אבל איך תדעו מה היא הדרגה הנכונה עבורכם? בשביל זה צריכים את הכיוון של ראשי הישיבות, הרבנים והמשגיחים. בשביל זה אתם נמצאים בישיבה, שידריכו אתכם ויכוונו אתכם ובעז"ה תגיעו מעלה מעלה.

אבל מאידך גיסא, יש כאן גם את הצד השני, רחמנא ליצולן. "מלאכי אלוקים עולים - ויורדים". יש גם מצב של 'יורדים', רחמנא ליצולן. וצריכים לזכור שיש גם אופציה כזאת של ירידה. כאשר בחורים לומדים בישיבה קטנה, יש להם את כל התמיכה של ההורים, של הבית, של הצוות, של המשגיחים, ואם רחמנא ליצולן יש ירידה - יש מספיק אנשים אחראים בסביבה שיוכלו לעצור אותם ולסייע להם. אבל בישיבה גדולה אין כל כך הרבה תמיכה, ואין כמעט פיקוח. כל בחור צריך לקחת אחריות על עצמו, לשמור על עצמו שלא

כי הם הבינו שיש להם משימה, היתה להם שליחות. הם הרגישו חובה לסייע לכל בני המשפחה, ועמדו בכבוד ובגבורה במשימה שנטלו על עצמם.

מה אנחנו לומדים מהסיפור הזה? שגם לבחור צעיר יש כוחות אדירים, הוא בכלל לא ידע שהוא כזה גיבור, הוא לא חשב בכלל שהוא יכול לנהל מסחר בגילו הצעיר, אבל כשלא היתה לו ברירה והוא חש חובה ושליחות, הוא ביצע את המשימה באופן מושלם.

האחריות מחייבת

בחורים יקרים, כשאתם באים לישיבה גדולה, עליכם להבין שיש לכם משימה: אתם חייבים להתעלות בתורה. כן, אתם צריכים, אתם חייבים וכמובן אתם גם מסוגלים לזה. יש לכם אחריות כבדה על הכתפיים, יכול תוכלו לה! צריכים לדעת שהקדוש ברוך הוא

נותן לכם את הזכות ואת השליחות, וכמובן גם את האחריות. ואתם העתיד של עם ישראל, ואתם יכולים. הקדוש ברוך הוא נותן את השליחות ונותן גם את הכוח וגם את הברכה.

לא נותר אלא לברך אתכם שיעזור הקב"ה ותצליחו בלימודים שלכם, בחיים האישיים שלכם, ביראת שמים שלכם, שתצליחו להיות השלוחים של עם ישראל, ושעם ישראל יזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו, אמן.

אני אספר לכם סיפור על חמי וחמותי שעברו את השואה. זה היה בתחילת השואה, והגרמנים ימח שם, באו לעיר ולקחו את הכל.

סגרו את החנויות של היהודים ואסרו עליהם לעסוק במסחר. לחמי וחמותי היתה חנות של בדים, והם נאלצו לסגור אותה ולא היתה להם שום דרך להתפרנס. זה היה כשהשואה עוד היתה בתחילתה, לפני שלקחו אותם כולם למחנות.

הילד הצעיר של המשפחה, בן 13 בלבד הוא היה, הילד המפונק - ה'בייבי' של המשפחה, לא יכול היה לשאת את המצב הזה שההורים וכל המשפחה יושבים ככה ולא יכולים להתפרנס.

מה עשה? הוא לקח בד שנשאר בחנות הסגורה שלהם, כךך אותו מסביב לגופו כמה פעמים מתחת למעיל שלבש, צירף אליו גם את אחיו, וככה הם לקחו את הבד והלכו ברכבת לעיר אחרת, לסוסנוביץ, שם הגרמנים עוד לא החילו

את הגזירה האוסרת על היהודים לנהל חנויות ולמכור סחורה. הם מכרו שם את הבד, וחזרו הביתה עם קצת כסף שיהיה להם במה להתקיים.

כל אחד מבין שמדובר במעשה מסוכן מאוד באותם ימים. איך בחורים צעירים חשבו בכלל על הרעיון הזה, ועוד יצאו לדרך ונסעו לבדם לעיר אחרת תוך סיכון עצמי, והצליחו למכור את הסחורה ולחזור הביתה בשלום, בסייעתא דשמיא. איך הם הצליחו?

בחורים יקרים, כשאתם באים לישיבה גדולה, עליכם להבין שיש לכם משימה: אתם חייבים להתעלות בתורה. כן, אתם צריכים, אתם חייבים וכמובן אתם גם מסוגלים לזה. יש לכם אחריות כבדה על הכתפיים, יכול תוכלו לה!

תמיד רצית לזכור ולדעת את מה שלמדת?

מצטרפים למבחני 'דרשו'. לחזור, לשנן, להבחן, לדעת!
1,200 מוקדי מבחן חודשי ברחבי הארץ והעולם.
לפרטים והרשמה גש לעמדות 'נדרים פלוס'

יש תופעה של בחורים שמנסים כל מיני הגדרות בומבסטיות וכל מיני מילים מפוצצות שאין מאחוריהם ולא כלום. ומזה לא יוצא שום דבר. גומרים את ההגדרות האלה, והולכים לחפש אוכל

שלושה מגדולי ראשי הישיבות בדורנו, הטריחו עצמם ל'סדר הכנה' במיוחד כדי להשתתף בפאנל סוער, שמטרתו להכין את הצורבים הצעירים לקראת עלותם לישיבה גדולה

ר' בערל אייזנשטיין. הוא היה זה שהוציא את שיעורי ר' נחום על יבמות. הוא אמר שיעור אצלנו בישיבה. הוא מעולם לא הביא את ר' נחום. הוא הביא 'קצות'. ר' נחום דיבר ללמדנים גדולים. כל בחור צריך לשמוע את ר' נחום, לפני שהוא יודע את הקצות? מה יוצא מזה? מדברים מעל הראש של הבחור, הוא לא מתחבר ללימוד והוא חושב שהוא יודע את כל התורה כולה. זה לא נכון. הוא לא מתחיל להבין איך ללמוד כמו שצריך. וזו המטרה של ישיבה, עם השיעורים, ללמד את הבחור איך לחשוב.

ואם הוא לומד לפי הדרגה שלו להבין כל דבר עד הסוף, הוא מתחבר ללימוד והמנוע לא מפסיק. זה לא לחץ חיצוני, זה לחץ פנימי מתוך חיבור אמיתי לתורה, ואין תחליף לזה. ואם יש את החיבור לתורה, ממשיכים ללמוד בהתמדה כל הזמן. אם אין את זה, זה רק לחצים חיצוניים, לפעמים זה נחלש. בסוף הזמן זה נחלש. אבל אם יש לאדם את החיבור האמיתי לתורה, זה לא נחלש, הוא ממשיך כל הזמן.

וצריך לדעת, כאשר מדברים על ליהנות מהלימוד, זה ליהנות מעצם התורה, לא ליהנות מהסיפוק. כשגומרים דברים יש סיפוק, בכל דבר בעולם יש סיפוק. בתורה יש דבר מיוחד, מתיקות התורה. אם נהנים מעצם התורה, זה מחבר בעצם לתורה. על זה נאמר: "בתורת ה' חפצו", הוא באמת רוצה ללמוד תורת ה'. הוא מחובר באמת, הוא נהנה מאהבת התורה, כי אוהב את התורה. לא את הסיפוק שלו.

קרוב לארבעת אלפי בני ישיבות לצעירים העולים בשנה הבאה לישיבות גדולות, התכנסו ובאו בערב ראש חודש אב לכינוס הגדול 'סדר הכנה', המתקיים זו השנה האחת עשרה בראשות גדולי הדור זיע"א ואלו החיים עמנו לאורך ימים ושנים.

בהמשך למשאותיהם של גדולי ישראל שליט"א אשר נשמעו בקשב רב, נערך רב שיח מרתק ומלא תוכן וענין עם גדולי רבותינו ראשי הישיבות, הגאון הגדול רבי יהושע אייכנשטיין שליט"א ראש ישיבת 'יד אהרן', הגאון הגדול רבי בונים שרייבר שליט"א ראש ישיבת 'נתיב הדעת', והגאון הגדול רבי חיים פרץ ברמן שליט"א מראשי ישיבת פוניבז', שבו הועלו על ידי המנחה הרב"ג רבי בנימין בירנצוויג שליט"א ר"מ ישיבת 'אמרי משה' ומרבני דרשו', שלל נידונים ונושאים המקיפים את עולמו של בן הישיבה בתחילת דרכו בישיבה גדולה.

נביא תקציר של כמה מהשאלות והתשובות שנשמעו ברב השיח: הר"ב בירנצוויג: בחור עוזב את הישיבה הקטנה. ישיבה קטנה זה מקום שכיוונו אותו, הכל היה במסגרת מכוונת, עוטפת, אוהבת, שיעורים, סדרים, שיחות, הכל היה מכוון. יום אחד בחור מגיע לישיבה גדולה והכל משתנה. הוא צריך לבד להחליט האם אני קם לתפילה או מתפלל בשטיבל, האם אני נכנס לשיעור או מסתדר לבד, האם אני נכנס לשיחת מוסר או אני מספיק מבוגר ואני מסתדר ואני אשמע שיחות פה ושם. הכל תלוי בו ורק בו, איך יהיה השטייגערן בסדר. גם בישיבות שיש משטר, הוא מגיע בזמן, אבל בסדר עצמו ובתפילה עצמה, המנוע שלו דולק או לא? השאלה שלנו - בחור מגיע לישיבה גדולה, איך הוא מדליק את המנוע העצמי שלו שישאר דולק כל הזמן, ושיהיה כל כולו ריתחא לתורה, לעבודה ולכל ההצלחה שלו?

הגה"ג ר"י אייכנשטיין: נדמה לי שאחת מהבעיות העיקריות היא, שלא מחברים את הבחורים מספיק ללימוד. החיבור ללימוד הוא לפי רמת השכל של כל אחד להבין נכון. אם מדברים מעל הראש של הבחור או למטה ממנו, הוא לא מתחבר. כל אחד לפי רמת הדעת שלו, השכל שלו, אם הוא לומד מה שהוא באמת מבין, לא דברים מעל הראש.

בישיבה שלנו, היה לנו תלמיד מובהק של רבי נחום פרצוביץ זצ"ל,

ואם באמת מבינים, לאט לאט מקבלים את הטעם בלימוד, מרגישים שזה מתוק מדבש, ויש מנוע פנימי שמתחדש כל הזמן, והיו בעיניך כחדשים בכל יום. אם זה רק לחץ חיצוני, זה דועך.

'הגדרות בומבסטיות'

הר"ב בירנצוויג: רצינו להוסיף ולחדד שאלה מאוד יסודית. ראש הישיבה גם הזכיר פה שצריך את החיבור לתורה. ופה רציתי לשאול את ראש הישיבה הגאון רבי בונים שליט"א, בחורים עושים שטייגען באמת נפלא ביותר, לומדים תורה וסדרים שלמים, חבורות, מוציאים היום כרכים של קונטרסים, נפלא ביותר. אבל כשיש קשיים, אם מצד היצר שמייצר קשיים חדשים לבקרים, ואם מצד קשיים שקורים לכל בחור - פה יש עייפות, פה יש כל מיני עיכובים. בחור מתנתק פתאום.

אני רוצה לחדד שאלה, שפעם הייתי מתבייש לשאול אותה פה, אבל היום צריך להעמיד את הדברים. זו דוגמה לניתוק מסוים. אמר לי בחור שעושה שטייגען: "מה הבעיה ללכת לאכול צ'ולנט בליל שישי? מה הבעיה?". והוא ממשיך: "אני עושה שטייגען כל השבוע, שלושה סדרים, רוצה קצת... מה יש? מה הבעיה בזה?". הוא לא מבין מה הבעיה.

ופה חייבים לחזק את אחד הדברים היסודיים - באמת אין מתחברים לרוחניות, אין מתחברים לתורה, שכשקמים מהגמרא נשארים עם התורה עצמה?

הגה"ג ר"ב שרייבר: אני אנסה קצת להסביר את מה שראש הישיבה אמר

מקודם. אין ספק שכשאחד לומד והקשר שלו לגמרא זה כי הוא צריך ללמוד, וכי יש מצווה, וכי זו המסגרת המחייבת, אז זה לימוד מאוד בעייתי ואין לזה קיום וזה לא הולך.

הצורה אין להתחבר זה כשאחד לומד בצורה שיש לו סיפוק מהלימוד. ולאדם יש סיפוק מהלימוד רק אם הוא לומד כמו מה שהוא. הוא לא מנסה להיות מה שהוא לא, הוא לומד מה שהוא, ואז יש לו סיפוק. בפסוק כתוב: "פקודי ה' ישרים משמחי לב", "תורת ה' תמימה משיבת נפש". זה כתוב בפסוק, אז התורה משיבת נפש, ופיקודי ה' משמחים לב. אלא מה? במה דברים אמורים, אם הנפש שלך והלב שלך נמצאים בגמרא. אבל אם הנפש שלך נמצאת באוכל והלב שלך נמצא במיטה, אז כמובן שלא יוצא מזה כלום.

אל תנסה לחקות אחרים, אל תנסה להיות מה שאתה לא. תלמוד, כשאתה שומע שיעור, תבין אותו לפי ההבנה שלך, ואם אתה לא מבין, תלך לשאול. אבל תנסה ללמוד לפי ההבנה שלך, בלי לקפוץ עם כל מיני מילים גבוהות.

ר' שמואל רוזובסקי זצ"ל אמר שלא צריך שתהיה תשובה לכל קושיה, מותר שתהיה קושיה, רק שיהיה לך ברור מה קשה לך ומה הבנת. כשבחור לומד ברור והוא מבין ברור מה הוא לומד, אז הוא אוטומטית מתחבר, הוא מרגיש אחדות עם התורה וזה נהיה משיבת נפש וזה נהיה משמחי לב, ואז הוא לא מחפש את הסיפוק שלו בכל מיני מסבאות למיניהן.

לצערנו יש בישיבה גדולה תופעה של בחורים שמנסים כל מיני הגדרות בומבסטיות וכל מיני מילים מפוצצות שאין מאחוריהם ולא כלום. ומזה לא יוצא שום דבר. גומרים את ההגדרות האלה, והולכים לחפש אוכל, בגלל שאין בזה שום סיפוק. הסיפוק האמיתי הוא שתלמד כפי שאתה מבין, ואז אתה באמת תתחבר. וכשמתחברים, נהיים אחד, ואז כל השאלות לא קיימות.

חובת האדם בעולמו

הר"ב בירנצוויג: אני רוצה לחדד, האם הפשט שזה מגיע דרך הלימוד? או שצריך להגיד לו, להסביר באמת לבן אדם את ערך התורה, ערך הרוחניות?

הגה"ג ר"ב שרייבר: זה הולך בד בבד. אחד יודע כמה חשובה תורה, זה כמו אחד שיודע כמה חשוב לאכול, אבל אין לו אוכל, אז מה זה יעזור? הוא יהיה יותר רעב. צריך להבין שזה האושר האמיתי בעולם הזה ובעולם הבא, וזה על ידי שלומדים מוסר. במסילת ישרים פרק א' - צריך ללמוד ולדעת מה חובת האדם בעולמו. וביחד עם זה, שזה לא יישאר במסגרת חובה. "ועתה כתבו

לכם את השירה הזאת", שיהיה אצלך בבחינת שירה. כמובן זה צריך להיות משולב. כשזה הולך בצורה של שירה, אז מחוברים לגמרי.

הר"ב בירנצוויג: אחד המחריבים הגדולים של עולם הישיבות - ועמדו פה גדולי ישראל ודיברו על זה - זו השינה המאוחרת בלילות, שהיא גם מגיעה מאיזה מקום מסוים של חוסר חיבור. ויש בזה שני אופנים. יש דבר חיובי, שבחור יושב ולומד בלילה מאוחר. יש לו גישמאק בזה והוא נהנה מזה מאוד. אבל בבוקר הוא קם מאוחר, וכמובן הולך להתפלל בשטיבל או בכל מקום אחר. וכשמתחיל היום 'שלעפ', אז כל היום 'שלעפ', כל היום כבר נראה אחרת. סדר א' מתחיל צולע.

יש את האופנים היותר שליליים. ועל זה דיברו פה, שזה מחריב גדול מאוד, וזה בילוי הלילה שיש בישיבות. בחור מגיע לסדר, גומר את הסדר, ואז כל החבר'ה יושבים ו... צריך להשתחרר קצת, ומדברים. אבל זה הופך הרבה פעמים לממש מפגש חברתי, כמעט קבינט מדיני-כלכלי-ביטחוני. כל אחד מביע את הדעות שלו, כל

לא הרוחניות שלך רוצה את זה, לא הגשמיות שלך רוצה את זה. יש בתוכך רוח טומאה שבאה מדברים בטלים קודמים. והיות שדברים בטלים זה דבר מאוד מאוד רע - 'וְלֹאֲכִים לָצוֹן חֶמְדוֹ לָהֶם'.
אומר הגאון, מה התשובה לזה? - תלמוד תורה בהתמדה בזמן שמתחשק לך לדבר. רוח הקדושה של התורה תבוא, והיא תיתן לך חשק ללמוד. ורוח הקדושה תמיד חזקה יותר מרוח שבאה מטומאה. וזה נותן את החשק ללמוד.

“לא היו צריכים להפציץ”

מוסיף הגר"פ ברמן שליט"א: יש בחורים שחושבים שהם מוצלחים, הם 'לעניין' בזה שהם מפטפטים, ובעצם אין להם ענין בפטפוט עצמו, אלא הם רוצים להיות 'חברה' מני'. נדמה לכם לרגע שמעריכים אתכם באותו רגע - הוא 'בחור לעניין'. אבל האמת היא שמעריכים את הטובים. בוא נראה כל אחד שמפטפט איתך וחושב שאתה מוצלח, אם ייקח אותך לחתן לאחותו, או שהוא יגיד "לא, הוא בחור לא מוצלח, הוא שורף שעתיים כל לילה". אבל למה? הוא כל כך מוצלח, ישבת איתו. "סהדי שקרי אאוגריהו זילי". דברים בטלים, אין לזה בעולם הזה טוב, אין לזה בעולם הבא טוב.

רבי חיים קנייבסקי זצ"ל אמר לי פעם, שהדבר הכי חשוב שהוא הדפיס בספרו 'אורחות יושר', זה שעשר דקות ביום לשוחח. זה הדבר הכי חשוב.
הוא אמר לי, "הרבה הרבה מהבחורים שבאים אליי, לא היו באים עם הבעיות אם הם היו יודעים את הדבר הזה". כן, צריך. בן אדם צריך להתאוורר, גם השכל צריך. אבל לא צריכים יותר מעשר דקות... הרי זו טיפשות, יתווכחו שלוש שעות, אם היו צריכים להפציץ או לא היו צריכים להפציץ, אם היו צריכים או לא... בדברים שאתה לא יודע ואין לך בהם מושג, אין שום תועלת. כל יום אתה אומר, ויוצא ההיפך, וממשיך לדבר. מה... מה היתרון? אין שום יתרון מזה.
אתם בחורים, יש לכם את העשירות הכי גדולה בעולם. אנחנו הולכים לחיות מיליארדי מיליארדי אינסוף שנים נצחיות, ושם הנייעס היחיד, הפטפוט היחיד, הדברים היחידים שיהיו, זה מה שאנחנו דיברנו פה בדברי תורה. אנחנו צריכים לצבור את זה, חבל על הדקות, חבל על הימים, חבל על השעות. תצליחו.

אחד כמעט רמטכ"ל, ויודע איך ינצחו את איראן ואיך יעשו פה ואיך הטילים שם. והוא הופך להיות ער עד השעות המאוחרות של הלילה. וכמו שאמרנו, מפסידים בזה הפסד עצום. וזה דבר שאנחנו רוצים לבקש מראש הישיבה הגאון רבי חיים פרץ שליט"א, שיעמיד את הדברים. איך מתגברים על זה?

הגה"ג רח"פ ברמן: איך מתגברים? היצר הרע של דברים בטלים זה יצר הרע גדול מאוד, ומדוע? הבן אדם אוכל, יש לו חלק של בעל חי בגוף שלו. כשהוא בעל חי, אז טוב לו לאכול, נעים לו. מי שרוחני יותר, מפרנס את הגוף. זה בסדר, נעים לו. מה נעים בלפטפט? תגידו לי מה נעים בזה? מה טוב בזה, בלקשקש שעתיים, שלוש שעות, ולהיות עייף אחר כך? מה טוב בזה? הטוב היחיד שיש בזה הוא לבזבז את החיים.

אומר הגאון במשלי בפרק א': "עַד מָוֶתִי פְתִימִים תִּאָּהֲבוּ פֶתִי". מה זה נקרא פיתוי? העולם הזה, אוכל, דברים טעימים, הנאות אחרות, שטויות אחרות. הגוף מתפתה לזה, זה פיתוי. ומה עושים עם הפיתוי הזה? הגאון אומר, ומביא את הפסוק הלאה - לומדים מוסר. "יזכיר לו יום המיתה", לעשות מה שצריך.

אבל הפסוק ממשיך: "וְלֹאֲכִים לָצוֹן חֶמְדוֹ לָהֶם". לא כתוב שהם אוהבים

את זה. הליצים חומדים לצון. מה זה החמדה הזו? למה לא כתוב תאהבו? ולמה לא כתוב פיתוי? על כל השטויות של העבירות והכל כתוב שזה פיתוי, ומי שמתפתה, מי שפתי מתפתה. "וְלֹאֲכִים לָצוֹן חֶמְדוֹ לָהֶם". אתם יודעים מה זה לצון? "שניים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה, הרי זה מושב לצים", כך כתוב במשנה. הדבר הזה של לא לדבר דברי חכמה, לפטפט פטפוטם שאין בזה כלום, המשנה קוראת לזה לצים. שטחיות, ככה הרמב"ם גם קורא לזה.

אומר הגאון, מאיפה זה בא? אומר הגאון, כל מצווה מכניסה רוח קדושה לתוך הבן אדם. מלאך. כל עבירה מכניסה בבן אדם רוח טומאה. כל רוח, כל כוח רוחני, שואף להמשך הכוח שלו. העבירה הכי גדולה שיש, זה ביטול תורה. לדבר דברים בטלים - זה לעומת זה - כמו שתורה זה המצווה הכי גדולה, לדבר דברים בטלים זה העבירה הכי גדולה. אז נכנסת לתוך הבן אדם רוח טומאה גדולה מאוד. והרוח הזו שואפת מאוד לקיים את עצמה. והבן אדם מרגיש את השאיפה והוא חושב שזה הוא. זה בכלל לא אתה שרוצה את זה,

ללמוד במתינות, ביסודיות ובעיון קל
‘עמוד היומי’ - ללמוד בקצב שלך ולדעת את הש"ס עם עיקרי המפרשים

מקבלים. אור חדש בלימוד

"מהדורה מומלצת
ע"י גדולי
המקובלים"

לימוד הקבלה מואר בשבילך!

21 ספרי 'מכלול תורת האר"י' בהוצאה חדשה, מורחבת ונגישה (מבית היוצר של "נחמד למראה") גזרתם הבהירה תאפשר לך להתמקד בתוכן העצום, הטמון בכתבי האר"י הק' ללא הסחות דעת. מהדורת יפה מראה - מאירה לך את הלימוד בבהירות והרחבת הדעת.

יפה מראה
אור חדש בלימוד

לקבלת דוגמית חינם/לרכישה: 0533152498

אגרת אל הנפילים

בני ענק... שנפלו מן השמיים... [רש"י]

שלום לך בחור יקר שזה עתה הוכתרת בכבוד בתואר 'נפיל', מפני שלא התקבלת לישיבה שבחרת, או שמכל סיבה אחרת אתה עומד ללמוד באלול הבעל"ט בישיבה שהיא לא בחירתך הראשונה, וממילא היא גם לא משוש ליבך.

ראשית, ליבי איתך ואני בהחלט מבין לליבך. אני חש בדיוק מה עובר לך בלב: "הרי למדתי כל כך טוב כל השנים הללו. השקעתי ימים ולילות, שיעורים וסדרים, שיחות וועדים. עשיתי כל מה שבחור צריך לעשות, ואף יתירה מכך, ומדוע לא התקבלתי לישיבה שרציתי, ושבאמת כל כך מתאימה לי...?" לפעמים מתגנבת אף מחשבה מאשימה. "אם הנהלת הישיבה עושה כך או כך, היא היתה יכולה לסדר שאני אתקבל לישיבה שרציתי... בגלל אינטרסים כאלו ואחרים, הישיבה לא עשתה מספיק כדי שאתקבל להיכן שרציתי...!" ורבות מחשבות בלב הבחור המאוכזב בצדק.

ובכל זאת, אחר כל המחשבות הללו ואחר כל ההבנה לליבך, אין לי ספק שאתה רוצה מאוד להצליח בישיבה שאתה עומד ללמוד בה באלול הבעל"ט... הרי אם לא היית רוצה להצליח, לא היית רוצה ללמוד דווקא בישיבה המצוינת ההיא שאליה לא התקבלת... בסופו של דבר המטרה שלך היא: הצלחה! וע"כ עליך להבין שהצלחתך תלויה בתגובתך לגזירה הנוראה שנגזרה עליך...

הגזירה בידי שמיים, התגובה בידי אדם

כולנו מאמינים בני מאמינים שכל מה שקורה בעולם נגזר בגזירת עליון, ואין לנו בחירה האם הדבר יקרה. הדוגמא הטובה ביותר היא ה'נפילה' שקרתה לך עתה, זו הרי ודאי גזירת עליון ולא קרתה בבחירתך. אבל צורת התגובה למה שהקב"ה גזר, היא ודאי בחירה שלך. ברצונך תחושת האכזבה תלווה אותך באלול. אם זה מה שיקרה, היא ודאי תיתן את אותותיה ותשליך על מידת הצלחתך בישיבה. אך ביכולתך להבין שאם הקב"ה גזר שתהיה בישיבה הזו, כנראה שאתה יכול להצליח גם בה ועליך מוטל לעשות הכל כדי להגשים את ההצלחה...

אין בחור שהצלחתו תלויה רק בהיותו בישיבה מסוימת. כל בחור יכול להצליח בכל ישיבה. ובעיקר, בחור מצוין כמוך, בעל כישורים נפלאים כל כך, בוודאי שכישורים אלו יעזרו לך להצליח בכל מקום... אכן, בישיבות מסוימות יהיה הרבה יותר מאתגר להצליח, אך זה אפשרי. הכל תלוי בצורת ההסתכלות שלך על המצב שנוצר. אדרבה, אולי בכלל מקום צמיחתך האישית, הוא דווקא במקום הזה כבחיר השיעור. אולי בכלל נמנעו ממך משברים שעלולים היו להיות מנת חלקך בישיבה הנחשקת. כהנה ועוד רעיונות ואפשרויות, שלעולם לא תדע מה מהן נכונות כלפיך, עליך להאמין בכל לב, שאם הקב"ה כך גזר, ודאי טוב הדבר עבורך. עליך מוטלת האחריות להרגיש כך ולפעול לפי הרגשה זו.

במקום לצבור אישורים לאכזבה, צבור סיבות להצלחה!

א' באלול הגיע... אילו היית הולך לישיבה הרצויה, זו שבחרת מלכתחילה, וכמו כל בחור היית נתקל בקושי כזה או אחר, היית מתגבר עליו בקלות ואומר לעצמך: "זהו קושי טבעי... כנראה שעוד הרבה בחורים עוברים קשיים... הרי בכל כנסי ההכנה הסבירו לי שיתכן ויהיו קשיים כאלו ואחרים... אני חזק ואני אתמודד...!".

אולם כשקשיים יופיעו בישיבה המצויה, זו שאתה לומד בה כעת, תאמר לעצמך: "אמרתי לכם... אני לא מתאים לכאן... זו לא ישיבה ברמה שלי...", וכך תצבור לעצמך אישורים ע"ג אישורים לעובדה שאתה כבר יודע ושוכנת לך עמוק בלב שהישיבה הזו לא מתאימה לך, וכמה מר גורלך שהגעת לכאן, ואין לך סיכוי להצליח בה... כל התמודדות וכל קושי, הטבעיים כל כך לכל בחור בכל ישיבה, יהוו עבורך אישורים לאכזבה וחסיונות להצלחה בטוחה.

לעומת זאת, אם תחליט להגיב לגזירת עליון שקרתה לך בצורה נכונה וראויה, ותאמר לעצמך: "אם הקב"ה שם אותי כאן, עלי להצליח דווקא מכאן..." אזי אכן תעשה הכל כדי להצליח, ורבים הם הרעיונות כיצד תוכל להצליח אף בישיבה שלדעתך היא לא בדיוק ברמה שלך.

לדוגמא: פתח קשר אישי לימודי עם הר"מ או המשיב... ארגן קבוצה איכותית מתוך השיעור ותמסרו ביניכם חבורות מידי שבוע... בקש מהמשגיח שימסור ועד מיוחד לקבוצה שתחפוץ בזה, בספר מסוים או נושא חשוב... כהנה וכהנה רעיונות שעיקרם הוא אחד: השקעה יוצאת דופן בעמל התורה שלך בישיבה הזו דוקא, ודוקא עם החברים שלך שם. השקעה מולידה חיבור, חיבור מוליד סיפוק, סיפוק מוליד מוטיבציה, והיא בתורה מולידה הצלחה. וזו הרי היתה שאיפתך המרכזית מלכתחילה - להצליח...

המרמור וההתנשאות מרחיקים את האדם מהחברה

מניסיוני, אספר לך על עוד דבר שקורה לנפילים מאוכזבים שלא מסתירים את אכזבתם מפני החברה. את אט הם קונים ביושר תווית של 'נרגנים', 'מתלוננים', כאלו שתמיד לא מרוצים, והחברה הבריאה מתרחקת מהם. לא נעים להיות בחברת 'מקטרים' ובלתי שמחים. הבחור הבלתי מרוצה, משדר גם תחושת התנשאות, כאילו הוא בחור כה מצוין, עד כדי כך שהישיבה הזו על שלל תלמידיה כלל לא ברמה שלו, וגם זה מרחיק ממנו את הבחורים הטובים והאיכותיים. הם מרגישים, בצדק, נבגדים ונפגעים מכאלו שחושבים ששיבתם הטובה, כביכול איננה מספיקה עבורם. וכאשר החברה מתרחקת ממך, ההצלחה גם היא מתרחקת בעקבותיה.

בחור יקר ונפלא!

אני באמת ובתמים מבין לליבך, אני יודע שהעצות שלי קלות להיאמר, ואולי מעט קשות לביצוע, אבל דע לך שתחושת האכזבה הרבה יותר קשה. בא' באלול תעמוד בפני בחירת חייך: האם להתאכזב ולהיכשל או להתעודד ולהצליח...

לפניך שני מסלולים: האחד, מלא קוצים ודרדרים בדמות אישורים לתחושת האכזבה וחוסר ההתאמה, וסופו של המסלול ברור: כישלון!

השני לעומתו, אף הוא מסלול מלא אתגרים, אך עם תוכנית היחלוצות ברורה, חיפוש אחר הפרטים האפשריים לחיבור ולהשקעה, וסופו של מסלול זה היא הצלחה בטוחה, בעזרתו ית'.

ועוד משהו חשוב לי אליך, בחור נפלא!

אם החלטת להרגיע את עצמך בכך שתהיה בישיבה הנוכחית רק תקופה קצרה, ותיכף אתה עומד לעבור לישיבה אחרת, טובה ומתאימה הרבה יותר, והכל זמני... דע לך שזו עצת היצר, מפני שמחשבות כאלו יגרמו לך לא להשקיע, או להשקיע פחות, בלימודיך בישיבה. וכאמור, השקעה פחותה משמעותה חוסר הצלחה וכישלון, ואז בוודאי שלא תתקבל לישיבה אחרת.

מצד שני, אילו תחליט שאם אתה כאן, אתה כאן, במלוא מובן המילה, עם כל ההשקעה וכל המוטיבציה, בלי מחשבות על מעברים ובלי חלומות על מקום אחר, מתוך הבנה עמוקה שזה רצון ה' שתצליח דוקא במקום הזה, אזי הצלחתך בעזרת ה' מובטחת.

אסיים באיחולי הצלחה לבביים, ובברכה שיקויים בך הפסוק (דברי הימים א' יז ח) "וְאַהֲיָה עִמָּךְ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלַכְתָּ... וְעָשִׂיתִי לְךָ שֵׁם כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בְּאַרְצִי".

ישראל ליוש

פתאום, אינני יודע מה היה... התעוררתי כאשר הדלת נפתחה, אדם נכנס וביקש ברכה באיזה ענין. החפץ חיים תפס את ידו, ובמקום לתת לו ברכה החל לשוחח עמו בלבביות

אחרי שנשא שיחת חיזוק והתעוררות בפני 6,000 נשים,
התחזק מרנא החפץ חיים שהכל היה שווה בזכות שיחה עם יהודי אחד נוסף

הרב בנימין בירנצוויג

"ראה אנכי נתן לפניכם היום" (דברים י"א, כ"ו)

צריך ביאור מדוע פתח הכתוב בלשון יחיד 'ראה' וסיים בלשון רבים 'לפניכם'?

ישנו וורט נפלא שאמר רבי חיים מוורמזא [אחי המהר"ל], שאפילו יודע המוכיח כי מכל המקשיבים ללקחו יושפע רק אדם אחד ויחיד, אל ימנע דבריו מן הצבור, שכן מצינו למשה רבינו שדיבר בפני כל ישראל ואמר להם 'לפניכם', לשון רבים, וגם 'ראה', לשון יחיד. זאת משום שהוא דיבר לפני כל ישראל, אבל דבריו היו מכוונים אל היחיד, ולו הוא אמר 'ראה' [הובא בספר אוצרות התורה].

להשלמת הדברים יש להביא מה שכתוב בספרים הקדושים, שבאה התורה ללמדנו שכל אחד ואחד צריך להרגיש את דברי חז"ל כי 'כל העולם כולו חציו חייב וחציו זכאי' ובא הוא ומכריע במעשהו כל העולם כולו. והנה זה מה שכתוב 'ראה' - תראה אתה, האחד, כי כל הנהגת הרבים תלויה בך; ה'לפניכם היום ברכה וקללה' תלויה ב'ראה' שלך.

זה מוסיף ומחזק כי כדאי הוא להשקיע חיזוק ומוסר אף בשביל האחד, כי במעשיו מכריע הוא את העולם כולו לחוב או ליכות. וכדאי לכל אחד ואחד להשקיע בכל חיזוק בתורה ומוסר, כי במעשיו מכריע הוא את הרבים.

ביקור היסטורי

בספר המגידים מביא הגה"צ ר' שלום שבדרון מעשה נפלא: היה זה בימי זקנותו של מרנא החפץ חיים זיע"א. ביום בהיר הגיעה בקשה מרבי חיים עוזר מוילנא, כי זקוקים לו בוילנא לבוא ולחזק את טהרת המשפחה.

בני הבית של החפץ חיים ידעו כי נסיעה כזו מסוכנת בשבילו, ואמרו לו שאסור לנסוע וזו סכנה עבורו. החפץ חיים החזיר להם: 'אם רבי חיים עוזר ביקש והודיע שצריך לבוא, אני אבוא'.

כיון שבנסיעה כזו לא היה מנוס מהצורך לסייע לחפץ חיים, כי לא יכול היה לעבור דרך כזו ללא תמיכה ועזרה, ניצלו בני הבית את המציאות ואמרו לו: 'אנו לא נוכל להשתתף בנסיעה, אנו פוחדים לסייע בדרך מתישה ומסוכנת'. הגיב החפץ חיים: 'אם לא תלכו עמי,

אסע לבדי', והם ידעו כי כאשר הוא החליט לנסוע לבד, הוא יממש את חפצו.

החליטו כמה מבני המשפחה כי אין ברירה אלא להתחיל להתארגן לנסיעה. הייתי בחור צעיר, סיפר אחד מעדי הראייה לסיפור זה. הרהרתי לעצמי: החפץ חיים ורבי חיים עוזר מתוועדים יחד ואני אפסיד?! לכן ביקשתי שם מהנכדים של החפץ חיים כי יתנו לי להצטרף לנסיעה, ואכן היתה לי נשיאת חן, קיבלו את בקשתי. נסענו עד וילנא לביתו של רבי חיים עוזר. כידוע, אז לא טלפון ולא יכלו להודיע מראש את שעת ההגעה המדויקת. לכן רק לאחר שהגיע לוילנא נודע הדבר.

ההתעוררות וההתרגשות הורגשו באוויר. מיד כאשר הגענו לביתו של רבי חיים עוזר, כבר התאספו חברי בית הדין ותלמידי החכמים עד שכל הבית התמלא אנשים. הח"ח החל מיד לדבר. זכורני כי היה מדהים לראות כיצד כל הגדולים וגאון ישראל רבי חיים עוזר בראשם עומדים בכפיפת קומה מול הגאון הישיש ובולעים כל מילה מדיבורו. לא התקרבותי לשולחן, הצפיפות היתה רבה. בינתיים, כאשר דיבר, עסקני וילנא רבתי התפזרו ברחבי העיר, והחלו להדביק מודעות כי היום בערב החפץ חיים ידבר לפני הנשים בבית הכנסת הגדול. וכך היה שבילילה התאספו בבית הכנסת הגדול כ-6,000 נשים. אל תתפלא על הדבר, כי וילנא היתה עיר גדולה.

אתם מבינים!! לפני כן הוא דיבר לפני אלפי נשים! והיה כדאי בשביל מה? לחזק יהודי אחד באמונה ובטחון - הכל היה כדאי!!! כמה חשוב לצטט את מכתבו של מרנא החפץ חיים בענין זה לימינו אנו, ימות עקבתא דמשיחא, דברים חוצבים כל מוח ולב: 'על כן אחי ורעי, אחרי שידוע לנו שימינו אלה המה ימות המשיח, ואף שלא נדע בבירור זמן ביאתו באיזו שנה יבוא, אך עלינו לדעת כי לא רחוק היום ההוא, ובודאי למעלה ישנם אלפי אלפים מלאכים פרקליטים המלמדים זכות עלינו ודוחקים למהר קץ הגלות, ולעומתם מתגברים אלפי אלפים מלאכים מקטרגים המעוררים חובה עלינו וחפצים לאחר קץ הגלות שתמשך עוד איזה זמן, האם עלינו כעת לשבת בחיבוק ידים? מי יודע אם יתרבו הזכויות או ח"ו העוונות, וכל אחד ואחד ישער שבידו הלא אפשר להכריע לכאן ולכאן על ידי מעשיו. על כן עלינו להתחזק בכל כוחנו בלמוד תורתנו הקדושה וקיום המצוות וכו', ובזכות זה ניצל מגלותנו וישלח לנו משיח צדקינו במהרה בימינו, אמן!'

יענקלה ואהרלה

וכדי להמחיש לעצמנו כח של כל מעשה אחד להכריע עולם ומלואו, נביא סיפור מרטיט [שהובא בספר אהל יעקב]: מעשה באחד מרבני ארה"ב שביקר כאן בא"י בירושלים עיר הקודש תובב"א, ונקלע באחד מימי שישי לאיזשהו קיוסק וביקש לשותות משקה. אמר לו בעל הקיוסק: 'אם השעה כבר 12, איני נותן!'. והשעה היתה קצת לפני 12 ונתן לו. בתוך זמן השתייה נכנס הרב עם בעל הקיוסק לדברים, ובתוך הדברים התברר שהוא היה מרוסיה והוא היה שם חנוני, ושלח מכספו שני ילדים מסכנים ללמוד תורה על חשבונו, לאחד קראו אהרלה והשני יענקלה. כששמע זאת הרב, עשה חשבון שהרי יענקלה הזה הוא מאותה העיר של רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, ומעניין מי הם שני הילדים האלו ומה קורה עמם עתה? כשהגיע הרב לארה"ב, נכנס לרבי יעקב קמינצקי וסיפר לו את המעשה שסיפר לו בעל הקיוסק. אמר לו רבי יעקב זצ"ל: 'יענקלה זה אני, ואהרלה זה רבי אהרן קוטלר זצ"ל'. פחד פחדים! איזו זכות לחנוני פשוט שהציל את שני גדולי הדור שהקימו עולמות של תורה בארה"ב, והכל ממעשה אחד קטן.

נשאלת השאלה, כיצד החפץ חיים יוכל לדרוש לפני קהל גדול כל כך? הרי הוא זקן ותשוש, רמקול כמובן לא היה. מה עושים? הביאו שולחן ועליו עוד שולחן ועוד שולחן וכסא, ושם למעלה, לאחר שהעלו אותו לרום השולחנות, ישב והחל לדבר, וקול ברמה נשמע... שמעו את קולו. הוא דיבר דברי חיזוק לנשים. עמדות בחוץ מרחוק, להמתין ולסייע לו אח"כ. לא נכנסתי כמובן, רק הבחנתי מרחוק כי הוא גם בכה באמצע דרשתו. כאשר הסתיימה הדרשה, הוא היה חלש ורפה ברכיים, מחולשת הדרך שעברה עליו באותו יום וקושי הדרשה גם יחד. יהודים מיהרו ונשאו את החפץ חיים על כסא לאכסניה, סגרו את הדלתות כדי שאף אחד לא יכנס וינוח, ואני הקטן הייתי עמו בחדר ממש. כך תבין כי גם בחור צעיר כמוני כבר היה עייף; חשתי עייפות בכל עצמותי בעקבות כל היום שעבר עלינו. שכבתי במיטה והבטתי בו, והוא, החפץ חיים, התיישב ליד השולחן והחל ללמוד. השתדלתי לא להירדם, כי היה מוטל עלי לשמשו ולדאוג למנוחתו, הרי לכך הכניסוני איתו. אנשים לא נכנסו כמובן. שכבתי והסתכלתי עליו, אלא שלא החזקתי מעמד ונמנמתי או אפילו נרדמתי.

היה כדאי...

פתאום, איני יודע מה היה... התעוררתי כאשר הדלת נפתחה והכניסו משהו, כנראה משהו דחוף ביותר, ולכן העסקנים נתנו לו להיכנס. התעוררתי, ואכן אדם נכנס וביקש ברכה באיזה ענין. החפץ חיים תפס את ידו, ובמקום לתת לו ברכה החל לשוחח עמו בלבביות נרגשת על אמונה ובטחון בהקב"ה. דיבר ודיבר, לא היה לי כח ושוב נמנמתי, נים ולא נים, והוא בדיבורו. הצלחתי להיאבק עם עצמי ולא לישון שינה של ממש, רק להתנמנם. כאשר יצא האיש את הדלת התעוררתי שוב. סביר להניח כי הוא קיבל ברכה מהחפץ חיים, לא שמעתי. נשארתי שוכב ער על מיטתי והחפץ חיים ליד השולחן, ואז שמעתי קול צלול, כיצד החפץ חיים זכותו תגן עלינו מדבר לעצמו. כריתי אוזן לשמוע מה הוא אומר כביכול לעצמו. לאחר יציאתו של אותו אדם הוא אמר באידיש: 'היה כדאי להיסחב ולהיטלטל מראדן לווילנא, היה כדאי, הכל היה כדאי בשביל לחזק יהודי אחד באמונה ובטחון!!!'

”
כששמע זאת הרב, עשה
חשבון שהרי יענקלה הזה הוא
מאותה העיר של רבי יעקב
קמינצקי זצ"ל, ומעניין מי הם
שני הילדים האלו ומה קורה
עמם עתה? כשהגיע הרב
לארה"ב, נכנס לרבי יעקב
קמינצקי וסיפר לו את המעשה
שסיפר לו בעל הקיוסק...”

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
חדש! ניתן להירשם בכל עמדות נדרים פלוס, טופס 'דרשו'

מראות ממעמד כנס ההדרכה השנתי ל-4,000 בני הישיבות העולים לישיבה גדולה

שמעתי מהגה"ח רבי ישראל יהודה אהרנסון שליט"א, המלמד שלהם בכתה ח' היה הרב קפלן זצ"ל שהיה מתלמידיו של רבי אלחנן וסרמן זיע"א הי"ד. ביום מן הימים הבחין שאחד התלמידים מעתיק במבחן, הוא החל רועד בכל גופו, קרא לאחד התלמידים ושלה אותו למנהל לבקש ממנו 'רסרפין'

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר', על הצלחות וכישלונות בחינוך הילדים

"פי יסיתך אחיך" (דברים י"ג, ז')

נאבק כארי. הוא שמר בקפדנות את תאריכי ה'ארצי' של כל בני השכונה, היה מתקשר להזכיר להם, וכך, בקושי רב, היה מצליח לקבץ מניין.

ערב אחד, לתפילת מנחה, הגיע לבית הכנסת אחד מתושבי השכונה. הגבאי הכיר אותו כאדם שאינו שומר מצוות, אך גם לא כמתנגד פעיל לדת. הוא נהג להגיע פעם בשנה, ביום השנה לפטירת אביו, כדי לומר קדיש, ותו לא. והנה, אותו יהודי הגיע לתפילת מנחה, נשאר לשיעור הקצר שאחריה, ואף המתין לתפילת ערבית. למחרת, שב והופיע, וכן ביום השלישי. היה זה פלא של ממש: 'יהודי מבוגר, אשכנזי מצפון תל אביב, מה לו ולתפילות פתאומיות אלו? לאחר כמה ימים, כשהתפתחה ביניהם שיחה, פנה אליו הגבאי ואמר: "אני שמח מאוד שאתה מגיע, נוכחותך מחזקת מאוד את המקום".

הלה השיב: "ודאי אתה תוהה מדוע אני מגיע. אספר לך: הכול בגלל כתבה שקראתי בעיתון". הוא סיפר שקרא באחד העיתונים על חבר הכנסת דאז, הרב אברהם רביץ ז"ל, שנוקק להשתלט כליה. לרב רביץ, בלי עין הרע, הייתה משפחה גדולה וברוכת ילדים, ובין הבנים

בפרשת השבוע אנו פוגשים שתי פרשיות המתמודדות עם סוגיית ההשפעה הרעה. האחת היא פרשת 'מסית', שעליה אומרים חז"ל כי בעוד שלכל הנידונים למיתה מחפשים צד זכות, הרי שבדינו של המסית והמדיח אין נוהגים כן. את העיקרון הזה למדו חכמינו מן הנחש הקדמוני, אשר לא נחקר ולא נשאל, אלא נענש מיד על שהסית את חוה. התורה מצווה: "פִּי יְסִיתְךָ אָחִיךָ בֶן-אִמֶּךָ אוֹ-בִנְךָ אוֹ-בִתְּךָ אוֹ אִשְׁתְּ חֵיקְךָ אוֹ רֵעֶךָ אֲשֶׁר פִּנְפֹּשֶׁךָ בְּסִתְּךָ לֵאמֹר...". מיד לאחר מכן מופיעה פרשת 'עיר הנידחת', המתארת מצב שבו רובם המכריע של בני עיר מסוימת סרים מדרך הישר, הולכים ועובדים אלהים אחרים, ועונשם חמור במיוחד.

כאשר אנו מגיעים לפרשיות הללו, נדמה כי צביטה של אי-נוחות או חזות בלב כולנו. הציווי 'פִּי יְסִיתְךָ...' מכוון אל המעגל הקרוב ביותר, אל תוך הבית פנימה. המחשבה על כך שבן משפחה קרוב, רחמנא ליצולן, לא רק חוטא בעצמו אלא אף מנסה להדיח ולהסית אותך לעבוד עבודה זרה, היא מחשבה קורעת לב. והתורה אינה מרחמת, אלא מצווה: "לֹא-תַחֲסֹס עֵינְךָ עָלָיו", ואף מטילה עליך, הקרוב, את האחריות לדאוג למיתתו.

וכך גם דינה של 'עיר הנידחת'. המחשבה על עיר שלמה בישראל הבוגדת ביעודה ופונה לעבודה זרה היא מחשבה קשה מנשוא,

מעשה בשני אבות ושתי כליות

בימינו, ברוך השם, אנו עדים לתופעה מבורכת של בתי כנסת רבים בתל אביב, שהיו סגורים על מנעול ובריה במשך שנים, ונפתחים מחדש בזכות תנועת התשובה הקונה שביתה בעם. אך במשך תקופה ארוכה, המציאות הייתה שונה. מאות בתי כנסת עמדו שוממים.

בצפון תל אביב פעל 'יהודי יקר', יליד העיר, אשר קיבל על עצמו להחזיק במסירות נפש את בית הכנסת שבו התפלל אביו. הוא לא תמיד הצליח לארגן מניין לתפילת שחרית, אך במנחה ובערבית

הערכים שעוברים בירושה

שמעתי מהמחנך הנודע הגה"ח רבי ישראל יהודה אהרנסון שליט"א, בילדותו בפתח תקוה המלמד שלהם בכתה ח' היה הרב קפלן זצ"ל שהיה מתלמידיו של רבי אלחנן וסרמן זיע"א הי"ד, איש ת"ח וירא שמים מרבים. ביום מן הימים הבחין שאחד התלמידים מעתיק במבחן, הוא החל רועד בכל גופו, קרא לאחד התלמידים ושלח אותו למנהל הרב אנסבכר לבקש ממנו 'רסרפין', התלמיד הביא לו את הכדור עם כוס מים והוא לגם אותו לרפואה...

הפטיר הרב אהרנסון ואמר: היו תלמידים אז שצחקו על תמימותו של המלמד... אבל כשאני פוגש היום תלמידים לאחר חמישים שנה אין מי שלא זוכר את הסיפור. וכולם מעידים שהשפעת הישרות ומידת האמת שהושפעו מהסיפור הזה חזקה ואיתנה במיוחד.

הגאון הצדיק רבי מרדכי מן זצוק"ל ורעייתו ע"ה זכו להקים משפחה ענפה של תלמידי חכמים מופלגים, ביניהם בנם, ראש ישיבת כפר חסידים הגאון רבי יצחק דוד זצ"ל, וחתנם הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל. כששאלו את הרבנית ע"ה מהו הסוד למשפחה כזו, השיבה:

"איני יודעת מהי הזכות, אבל אוכל לספר כיצד נהגתי בדרך כלל: בדרך כלל, היו בנותי הקטנות מגיעות מבית הספר דקה או שתיים לפני שהבנים שבו. אם הוזקקתי לשטוף את הבית - הייתי עושה זאת לפני צהריים ומכוונת לסיים בדיוק כששבו הבנות מבית הספר. כששאלו הבנות אם יכולות הן להיכנס כשהרצפה הייתה עדיין לחה, הן קיבלו תשובה שלילית; אך אחרי דקה, כשהבנים הגיעו מהחיידר, הוריתי להם להיכנס מיד כי הם זקוקים לחזור אחר הצהריים ללמוד תורה וה'ספונג'ה' אינה חשובה. או אז, ביקשו הבנות שוב להיכנס, אולם גם אז קיבלו תשובה ברורה: 'לא, הרצפה רטובה, עדיין, ואתן אינכן צריכות ללכת ללמוד תורה...!'"

השדר הפנימי

אם אנו משדרים במערכת החינוך שלנו שיופיו של הבית, והבילויים הכשרים הם החשובים, הם אלו שתופסים מקום, אך טבעי ומתבקש שזה מה שיתפוס את המתחנכים, הם לא ישנו מהחינוך שספגו בבית... זה בדיוק מה שהם ספגו! אנחנו יכולים לדבר 'תורה', אבל אנו נמדדים במעשים ובמה שמקבל תשומת לב גדולה יותר. לעולם לא אשכח את הזעזוע שאחז אותי בבחורות בלומדי בשיבת 'מאור התלמוד', כשנדיב שתרם לשיבה סכום גדול מאוד הלך לבית עולמו. התורם הנ"ל, מפני כבודו לא אזכיר את שמו, היה יהודי אמריקאי שומר מצוות, הוא תרם למוסדות תורה וחסד, אך תרם יותר למוסדות המדינה...

כשהלך לעולמו השאיר אחריו בן יחיד, הבן קיבל חינוך אמריקאי בו "כמה הוא שווה" נמדד בכמה כסף שוכב לו בבנק, אין לי ספק שאביו לקח אותו לבית כנסת ולימד אותו להתפלל, ומסתבר שגם שלח אותו לתגבורי לימודי יהדות אחרי הלמידה בבית הספר הכללי בו למד להיות איש אמיד...

בפטירתו השאיר לבנו ירושה סכום צנוע בן שמונה מיליארד דולר! היהודי נפטר בתחילת שבוע, היות והיה מהתורמים המפורסמים

פרצה מריבה של ממש, מי יזכה לתרום לאביהם את כלייתו. כולם נמצאו מתאימים, וכולם רצו בכל לבם להיות התורמים. המחלוקת הגיעה לפתחו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, אשר פסק כי מעיקר הדין, הזכות קודמת לבכור. אך כדי למנוע ריב, הציע שאם הבכור יסכים, יעשו גורל. וכך היה. נערך גורל, ובו זכה הבן הבכור. הסיפור המרגש הזה סוקר בהרחבה בעיתונות.

"תראה", אמר היהודי לגבאי, "גם אני זקוק להשתלת כליה, וגם לי יש שלושה ילדים. יש לי, ככל הנראה, יותר כסף משהיה לרב רביץ, והענקתי לילדיי כל טוב שבעולם, כל מה שרק ביקשו. שלושתם מתאימים לתרום, בעלי אותו סוג דם. אך כל אחד מהם מנסה לגלגל את האחריות על אחיו, ובסופו של דבר, אינני מוצא מהם כליה. כעת", המשיך בכאב, "שילמתי הון תועפות כדי לקבל תור לכליה מתורם זר". הוא עצר לרגע ואז סיכם במרידות: "אני, כך נדמה לי, פינקתי את ילדיי יותר מהרב רביץ. הייתה לי אפשרות גדולה יותר, נתתי להם הכול: השכלה, קריירה, עתיד כלכלי. והתוצאה? אצלו הילדים רבו ביניהם מי יזכה לתת, ואילו אני... אם זו התוצאה של דרך החיים שעליה גדלתי ושאותה ניסיתי להנחיל, הרי שמוטב לי לשוב לבית המדרש. אני מעדיף להיות כמו הרב רביץ ולא כפי שאני, ולא לזכות ל'נחת' שקיבלתי אני מילדיי".

כישלון חינוכי שהוא הצלחה

בדרך כלל הכלל הוא פשוט: מה שאדם זורע בחינוך, את פירותיו הוא קוצר. אם ערכיו העליונים הם כסף וקריירה, אלה ישלטו בחייו ובחיי ילדיו. אם ערכיו הם חסד וכבוד אב, אלה יהיו נר לרגליהם. לאחרונה השתתפתי בסימפוזיון לבחורי ישיבות גדולות, שנערך בחיפה, יחד עם ידידי הרב נתן רוזן שליט"א. שם סיפר הרב רוזן, על ניסיונו בעבודה עם צעירים שבורים ומבולבלים. הוא תיאר כיצד פנתה אליו קבוצת מחנכים מיישיבה בציבור כלשהו שמתקשה מאוד בהנחלת הערכים לדור הצעיר, ורבים מהתלמידים נוטשים את בית המדרש. המחנכים היו שבורים וביקשו להבין ממנו, כאדם המיומן בתחום, היכן טמון שורש הכישלון.

תשובתו של הרב רוזן הייתה מפתיעה. הוא שאל אותם: "האם הנוער המדובר הוא בעל דעות ימניות או שמאלניות?". "ימניות, כמובן", השיבו. "והאם לאחר שעזבו את בית המדרש, הפכו הנערים הללו לשמאלנים, או שמא נותרו ימנים?". "לא, לא", ענו המחנכים, "הם נותרו ימנים, ובדרך כלל אף קיצוניים יותר. הם מעורבים בפעולות מחאה חריפות יותר, דעותיהם הקצינו".

"אם כן", השיב להם הרב רוזן, "מדוע אתם סבורים שנכשלתם? לא היה כאן כל כישלון! קיבלתם בדיוק את מה שחינכתם אליו".

הוא הסביר: ברגע שערך אחר, עם כל חשיבותו ומעלתו, הוצב בפסגת סולם הערכים, מעל התורה, מעל עשרת הדיברות, כאידיאל שעליו יש להיאבק ולשפוך את הדם, זה בדיוק המסר שהנוער הפנים. הוא נותר נאמן לערך העליון שלמדו, ואף הקצין בו. שאר הערכים, שהוצגו כמשניים, אכן נזנחו ונשכחו, כי הם נתפסו כפחות חשיבות.

את השפה... אבל מו"ר רה"י הגאון רבי חיים זליבנסקי שהיה גר מספר שנים בחו"ל ורכש ידיעה מסוימת בשפה זו, ניגש אליו לאחר ההספד ושאל אותו בעוקצנות אם הוא לא יודע איך מתרגמים 'מוסדות תורה' לשפה האנגלית!...

משסיימו את ההספדים אמר איש החברה קדישא את משנת עקביא, והגיש לבן את הקדיש מתורגם לאנגלית, הבן לא הזיז שריר במצח, עמד וסרב בכל תוקף לומר קדיש!

הלם ותדהמה

אני זוכר את הזעזוע של כל הבחורים, זה אבא שלך, הוא היה אדם דתי, גם אתה חונכת להיות דתי, הוא לא השאיר אותך עני, שמונה מיליארד דולר זה לא רע להתחיל איתו את החודש... ואפילו קדיש על פתח קברו של אביו לא הסכים לומר!

הלך נוגע לכל אחד מאיתנו. הצביטה הזו בלב, המתעוררת למקרא פרשיות אלו, צריכה להוביל אותנו לחשבון נפש. אמנם,

לאף אחד אין תעודת ביטוח. גם המחנכים

הטובים והיהודים היראים והשלמים ביותר לא

זכו להבטחה שהחינוך שלהם יצליח. כבר כתב

הרמב"ן, כי ישנם דברים שהם בגדר "סוד ה'

ליראיו", כפי שראינו אצל אברהם אבינו שיצא

ממנו ישמעאל, ואצל יצחק שיצא ממנו עשיו.

אך מהי ההשתדלות המוטלת עלינו? עלינו

לבחון את עצמנו היטב.

מהי האווירה השוררת במערכת החינוך

הביתית שלנו? מהם המסרים הסמויים

העוברים בה? האם 'הריח' הנודף מביתנו הוא

של תורה ומצוות, של יישוב הדעת, של חסד

ונתינה לזולת? או שמא, חלילה, הוא ריח של

רדיפת ממון, של בתים מפוארים, של מתירנות

ובילויים ריקים מתוכן?

הערך המוצב בראש סדר העדיפויות

המשפחתי, אותו הילד לא יזנח. הוא יפנים

אותו ויהיה 'מחונך' אליו היטב. אין זה כישלון

חינוכי; זהו פשוט תוצר מדויק של החינוך

שהענקנו. לכן, כאשר אנו קוראים את הפסוקים

המטלטלים "כִּי יִסִּיף אֶחֶיד בְּן-אֶמָּה אוֹ-בֶן-אִם-

בֶּתָּךְ", עלינו להתעורר. עלינו לחזק את עצמנו

ולהוות דוגמה חיה לאנשים שהתורה, המצוות,

והמשפטים יקרים להם באמת.

כאשר אכפת יהיה לנו, כאשר כאב אמיתי ילווה

כל פגיעה בקודשי ישראל, אז ורק אז יעבור

המסר הזה גם לצאצאינו. כך נזכה, בעזרת

השם, לקיים בעצמנו את הפסוק "וְכָל-בְּנֵיךְ

לְפָנַי הֵיוּ", ולרוות נחת יהודית אמיתית מכל

יוצאי חלצינו.

במדינה התקשורת עשתה מזה כותרת, אך אז הגיע ההודעה שלא נקבע עדיין מועד להלוויה. הבן הבהיר שהוא עסוק מדי בימים הקרובים, עליו לסדר את ענייני הירושה, לסגור כמה פגישות חשובות בביזנס, ורק בסוף השבוע, בהודעה מפה לאוזן של נכבדי המדינה התקיימה ההלוויה.

היות ואותו יהודי תרם רבות למכון ויצמן ברחובות, ביקש להיקבר שם, ומכיוון שלא ניתן היה למלא את בקשתו במלואה, טמנו אותו בפתחו של 'בית החיים' של רחובות הנושק לשטחו הענק של המכון.

והיות שכאמור הוא תרם סכום הגון לשיבה, הנהלת הישיבה הוציאה אוטובוס עם בחורים להלוויה שהתקיימה בעיר. הבן שהגיע מגולח

למשעי, היה נראה בעליל שלא מוצא חן בעיניו שהלוויה נצבעה

בשחור, רבה של רחובות הגאון רבי שמחה קוק זצ"ל הספידו. גם,

להבדיל, נשיא המדינה נשא דברי הספד בעברית ובאנגלית, (אגב,

בעברית הזכיר נשיא המדינה שהמנוח תרם גם למוסדות תורה, אך

באנגלית השמיט זאת מתוך הבנה שהחרדים ממילא אינם דוברים

'אהבת אותנו'

סט הספרים החדש המעודד והמחזק

של מדרן הגאון
רבי יצחק זילברשטיין

פרקי אמונה וחיזוק
על סדר הפרשיות

הנוסכים עוז ואומץ
לעמוד בניסיונות התקופה

עם מאות סיפורים
חדשים והנהגות
של רועי האומה

כתב וערך:
משה מיכאל צורן

053-310-3388

להשיג בכל החנויות

'את הברכה אשר תשמעו' - 'כי השמיעה בתורה הוא תענוג מופלא ומחיה הנפש, כאומרו 'שמעו ותחי נפשכם', והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו, כי עליו לשלם גמול טוב למתן מתנה טובה מופלאת, ואין צריך לומר שאין לתבוע שכר עליה". [אור החיים]

הייתי שם / הרב ישראל ליוש

לתלמידו, והנה לפנינו התלמידים של דורנו, מטים אזנם כאפרכסת ושותים בצמא את דברי רבותיהם - מוסרי התורה...
המראות היפים של בחורים צעירים כותבים את דברי הרבנים במתיקות, בטהרה ובתמימות, גורמות למבינים להזיל דמעה של שמחה על חכמתם ותבונתם של הבחורים היקרים הלוקחים את הדברים ברצינות רבה, כי מבינים הם שהכנס כשמו כן הוא, 'סדר הכנה' שיכין אותם היטב לקראת הצעד הגדול בחייהם...
ואם כל אלו, אינן סיבות מספיקות להתרגשות, הרי שהתנהגותם המופתית והמיוחדת בחלוקת הספרים בסיום הכינוס, כולו אומר כבוד והדר השמור לנסיכים אמיתיים במלכות העילית - מלכות התורה!
כמעט חצי רבבת בחורים יקרים מסולאים בפז, יוצאים בשקט מופלא ובסדר מופתי, מצוידים היטב בנכסים היקרים מכל - דברי רבותינו, לקראת השנה החדשה הבעל"ט, ומשאירים מאחוריהם את מארגני הכינוס, פעורי פה והשתאות רבה לגודל הזכות שנפלה בחלקם, להיות חלק מכנס מסירת התורה...
בזכותם הבחורים היקרים 'צליחו יותר בישיבה גדולה, והצלחתם היא הצלחתנו לתפארת עם ישראל!

דברי ה'אור החיים' הק' יסבירו מדוע אחר שנים רבות שאני זוכה להנחות את כנסי 'סדר הכנה' של 'דרשו', אני עדיין מתרגש בכל שנה מחדש, כאילו היתה זו השנה הראשונה...

ישנן סיבות רבות להתרגש: מהכמות, בלי עין הרע, שעולה ועולה מידי שנה. זכורני עוד את הכנסים הראשונים שהתקיימו בהיכל בית המדרש של כולל ברסלב בבני ברק, מאות בודדות הליחו להיכנס אל היכל התורה הנכבד הזה. בשנים יש צורך במספר אולמות רחבי ידיים המשמשים בו זמנית כדי לאכלס את אלפי הבחורים שבאים לשמוע דבר ה'... אכן המחזה מרגש ומפעים, הידיעה שהנה עולם התורה גדל ומתרחב, וגדיים ייעשו תישים והנסיכים יהיו מלכים במלכות עולם הישיבות, הנה לא פחות ממרטיטה...

גדולי שמטריחים את עצמם לבוא ולהנחיל לצאן מרעיתם את המסורה להם מדור לדור, זה גם סיבה להתרגש...

גדולי ראשי הישיבות שרואים חשיבות רבה לשוחח בפני תלמידיהם לעתיד ולספר להם את אשר לפנייהם ולהעניק להם מחכמתם ומניסיונם, שהרי 'אין חכם כבעל הניסיון', זה עוד סיבה להתרגשות...
אך מה שריגש אותי יותר מכל, ומרגש, כאמור, בכל שנה ושנה, היא עצם הגעתם של בני הישיבות לכינוס והקשבתם המיוחדת והיוצאת דופן...

הרי אף אחד לא מחייב אותם לבוא, ואחרי שבאו אף אחד לא מחייב אותם להקשיב...

אפשר לפגוש חברים, או לקבל את המזכרת בסוף הכינוס, גם בלא הקשבה. בכל זאת, מאות בחורי חמד יושבים בשקט מופתי וכורים את אזנם ומקשיבים לכל מילה שיוצאת מפיהם של גדולי הדור וראשי הישיבות, והמציאות הזאת מפעימה אותי בכל פעם מחדש...
הם מבינים את מה שכתב ה'אור החיים' הק' שהשמיעה בתורה הוא תענוג מופלא ומחיה הנפש, והמרגיש בטעם התורה תשיחנו נפשו, כי עליו לשלם גמול טוב למתן מתנה טובה מופלאת...

הנה גדל כאן דור של 'מקבלים'. כאן רואים את הבטחת התורה הק': 'כי לא תשכח מפי זרעו...' מתקיימת במלוא עוצה. שהרי התורה אינה יכולה לעבור לדורות הבאים רק מרב לתלמיד ומתלמיד

"נתקלתי בילד בן עשר, שאמר לחברו בנחרצות, שאם הוא יזכה בהגרלה במליון שקל, הוא יקנה בכל הכסף סוכריות ומסטיקים. רק סוכריות ומסטיקים..."

הגאון רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א מראשי ישיבת 'משאת המלך'
וראש כולל בישיבת אברכים 'מדרש אליהו'

צעיר ונמרץ, ללא עול משפחה ופרנסה. מדובר בתחושות השייכות רק לבני הישיבה, שמרגישים שעם כל המטען הלימודי והרוחני שאספו ואגרו במשך השנים, הרי שבעצם הכל נזרע והושרש שם, בישיבה הקטנה ובישיבה הגדולה. זהו מקור חיותם. איך אפשר להסביר זאת לעם שבשדות, לאחינו התועים, לכלי התקשורת המשסים בנו? אי אפשר.

"אילו ידעתיו, הייתי", כותב הרמב"ם. אם יש לך את התחושות והרגשות, יש לך אותם. אם אין לך, לא נוכל להסביר לך. כשם שאי אפשר להסביר לעיוור צבעים מהו צבע, כפי שלא ניתן להסביר מהו כאב ראש לאדם שמעולם לא כאב לו הראש. כך לא ניתן להבהיר באמת לאלו שלא זכו, מהי ישיבה בשבילנו. ואכן, "זר לא יבין זאת".

בית היין, הישיבה

בביקורי אז בישיבת 'קול תורה', העניק לי הגאון רבי אפרים שטראוס שליט"א, משגיח בישיבה ומחבר ספרי 'נאות אפרים' על הרמב"ם, את ספרו 'נאות אפרים' - פניני הדרכה. הספר כולל פרקי הדרכה מדברים ששמע המחבר שליט"א מרבותיו - רבותינו, מרנן הגרש"ז אויערבאך, ה'אבי עזרי', ה'אילת השחר', ה'דרך אמונה', הגר"ג אייזמן ועוד גדולי תורה, זכר צדיקים לברכה.

לפני מספר שנים, בזמן שמגפת הקורונה פשתה ברחבי תבל, יצאתי לראשונה מחוץ לעיר מגורי, להשתתף בחתונה מועטת משתתפים, כמנהג ימים טרופים אלה, בשכונת בית וגן הירושלמית. כששבת הביתה אמרו לי בני משפחתי: "אתה קורן מאושר. מה קרה?" "הלכתי לבקר בישיבה"...., ענית.

"אהה, הכל ברור"...

לפני כמעט שלושים שנה עזבתי את 'קול תורה', הישיבה הגדולה בה למדתי, ועדיין, כשאני שב לישיבה וחוזר ממנה הביתה, אינני מסוגל להסתיר את האושר, הכמיהה, הגעגוע והאהבה האין סופית לישיבה.

חוץ מחלק קטן מצוות הישיבה ששהה ב'סדר שלישי', הרי לא הכרתי שם אף בחור. ובכל זאת, האוויר, האווירה, היכל הישיבה, חדרי השיעורים, המסדרונות ואפילו חדר הפנימיה בו שהיתי כמה שנים ונותר כפי שהיה. "כאן ישבת בתפילות ובסדר מוסר", אמר לי אז הגר"א שטראוס שליט"א, משגיח בישיבה, שישב ולמד באותו הספסל כשהגעתי כעת לישיבה, "וכאן, ממש ליד מקום מושבך, ישב ר' גדליה אייזמן"...

"נו, איך אפשר לשכוח?", אני עונה, מתיישב על אותו המקום ומביט בערגה לעבר הטור הימני, ספסל שלישי, שם ישבתי כמה שנים ב'סדר עיון'. על אדן החלון עדיין ניצב לו הש"ס-פנינים, שליוו את 'סדרי העיון' שלי באותם ימי זוהר מענגים.

חיים ונושמים את הישיבה

'זר לא יבין זאת'. זאת ההגדרה המדויקת. זאת התחושה של כל בוגרי הישיבות לדורותיהם, שעזבו את הישיבה לפני שלושים, ארבעים, חמישים או שישים שנה, ועדיין חיים ונושמים את הישיבה. נכון, כל בוגר אוניברסיטה, 'מדרשיה' או מוסד לימודים, בפרט עם חיי פנימייה מלאים, לא שוכח לרגע את חבריו של אותם הימים, את החוויות, התחושות, הסיפורים והתקריות הנעימות והלא נעימות.

אבל בוגרי הישיבה חווים את השנים בהם הם עיצבו את עצמם, למדו בהתמדה, עמלו בריתחא דאורייתא ובדיבוק חברים ושתו בצמא את דברי תורתם ולקחי מוסרם של מרביצי התורה, ראשי הישיבה, הרמז"ם והמשגיחים. לא מדובר רק בתחושות נוסטלגיה האופפות כל בוגר מוסד, בו חווה כמה שנים יפות בימים בהם היה

להשתמש בהם בצורה מושכלת", הסביר הרב פוריס. "בחיידר, כשילד נאלץ לצאת באמצע השיעור, עליו להצביע ולבקש רשות מהמחנך. בישיבה הקטנה, יכול כל בחור לצאת באמצע השיעור ואילו בישיבה הגדולה, יש לו כבר כר פעולה נרחב הרבה יותר. הוא מחליט מה לעשות ברוב שעותיו, בדרך כלל לא מעירים לו על כל איחור וחיסור.

מדוע? משום שילד הוא חסר אחריות ובגרות אישית. לכן צריכים לומר לו מה לעשות בכל רגע. אך ככל שהאדם מתבגר, כך גדלה אחריותו האישית. לא עוקבים על כל צעד שלו, לא אומרים לו מה לעשות בכל רגע נתון, דווקא בגלל שסומכים על בשלותו הנפשית ועל כך שכעת הוא האחראי למעשיו. ככל שאתה גדל יותר, כך מוסרים בידך את האחריות על הדבר החשוב ביותר בשבילך, מוסרים לך את עצמך"...

צריך תוכנית מסודרת

"זמן אלול" יתחיל זה עתה והיכלי התורה יהיו גדושים ברבבות לומדים, בכל הגילאים, בשפע מקומות תורה נפלאים. אך כמו כל בעל מכולת שכונתית, כמו כל בעל עסק בעולם, צריך תוכנית מסודרת. הרי זהו עסקנו, עסק התורה, עליה ברכנו הבוקר "לעסוק בדברי תורה".

ראשית, נעשה לעצמנו סדר בראש: מדוע הגעתי לישיבה? האם כדי לעשות נחת רוח להורים שלי, לאחים והגיסים שלי? האם אני לומד תורה רק משום שזה מה שהסביבה דורשת ממני, או שאני עצמי באמת רוצה ללמוד תורה? אם המסקנה העגומה היא שהלימוד הוא כורח- סביבתי, אז אכן כן, המסגרת מספיקה. גם לימוד בעצלתיים ובלי חשק פנימי מספיק.

אפשר ללמוד כל החיים, בהתמדה גדולה, ולקיים בכל רגע ורגע את המצוה הגדולה ביותר, עליה אמרנו הבוקר "ותלמוד תורה כנגד כולם". אך כשהלימוד נעשה בתוכנית מסודרת, אפשר גם להיות תלמיד חכם אמיתי ברבות הימים. כשנכנסים לישיבה, לבית היין המופלא והקדוש ביותר עלי אדמות, עלינו להכין לעצמנו תוכנית מסודרת לטווח רחוק ולטווח קצר. היכן אני רוצה לעמוד בדיעת התורה שלי עוד עשר שנים, וכיצד 'זמן אלול' הקרוב משתלב בתוכנית הגדולה הזאת.

אין ספק שכל מילה של תורה היא הדבר הטוב ביותר בעולם. כל מסכת או כרך 'שולחן ערוך' שנלמד, לא משנה היכן ואיך, תעלה אותנו לפסגות. כל עסק בעסק התורה, גם בלי שום תוכנית וסדר, הוא קיום רצונו יתברך והדבר הנעלה ביותר בבריאה. אך אם נרצה יותר, ואנחנו כולנו הרי רוצים יותר, להיות ממש תלמידי חכמים, נצטרך לעמוד בסדר שיטתי, בשום שכל, בבדיקה אישית ומדוקדקת מזמן לזמן, האם אנו עומדים ביעדים ובשאיפות, והאם מה שכל כך התייגענו עליו לפני שנה- שנתיים, לא נשכח מאיתנו ברמה כזאת או אחרת. כך נפגוש את עצמנו בהמשך, מלאים וגדושים בכל מה שהשגנו בעמל וביזע, ונרגיש, כבר עכשיו, מאושרים באמת.

והנה קטע נפלא מהספר ממו"ר המשגיח הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצוק"ל, דברים שלענ"ד מאוד אפיינו את משנתו. הדברים עוסקים בבחור שנפל לשפלות הדעת בגלל מעשים לא טובים שעשה. רבי גדליה אייזמן זצ"ל אמר לומר לו את הדברים הבאים: "אדם שנכשל בחטא, אף שהדבר חמור, אבל אין צריך להישבר מזה, כיון שכאשר יגדל יעשה תשובה ויתכפר לו. אבל בן ישיבה צעיר שאינו מתעלה, הרי מאבד בזה את כל מדריגת הנצח שלו, כי יכול היה להתעלות בשנים הטובות ביותר בחייו ולא התעלה, ואם כן, במה יתכפר לו?! הרי לא התעלה כפי מה שהיה יכול להתעלות".

ללמוד הרי אפשר גם בבית. אך הלימוד בהיכלי הישיבות אינו רק קיום מצוות עשה של תלמוד תורה, אלא גם בית היוצר וכור ההיתוך לכל יהודי. זה המקום, כפי שאמר רבי גדליה זצוק"ל, בו "יכול היה להתעלות בשנים הטובות ביותר בחייו".

לא מדובר רק בשיעור, תפילה, חברותא או סטנדר. מדובר באוירה קבועה, 24/7, של "בית היין". המקום המיוחד בו צעיר מגדל ומרומם את עצמו, על ידי כל מה שהישיבה מספקת לו, כולל ההיכל, האווירה, הריתחא דאורייתא, השיעורים, השיחות, ה'תפילה בישיבה', סדרי המוסר וה'מעריב' שלאחריו, הסעודות וזמירות השבת, ועוד מרקם של תחושות ומעשים.

כולנו צריכים להיות מונחים יותר ויותר בלימוד. בכל זמן ומצב, בכל גיל, עיסוק וחבלי טרדן. אך ברור כשמש שהזמן האידיאלי ביותר להיות בו מונחים בלימוד, הוא תקופת הישיבה. ערכן של שנים מאושרות אלה, לא יסולאו בפז!

ברוך בואכם, בני התשחורת הצעירים שלנו, לעולם הישיבה!

זמן לאחריות אישית

לפני כשנתיים התבקשתי על ידי ראשי ישיבה לצעירים באלעד, למסור סדרת 'ועדים', לבחורי ישיבתם העולים לישיבות הגדולות. הכנתי נושאים, כמו המטרות המרכזיות של בן ישיבה בישיבה הגדולה, הסבר על סדרי העיון והבקיאות, מבנה השיעור, סדר מוסר, סדרי ישיבה, שבת, תפילה בישיבה, חיי פנימיה וחיי חברה בישיבה, תחרות ולחצים חברתיים, הקשר עם הבית והגעגועים הביתה ועוד מגוון נושאים שבחור העולה לישיבה הגדולה, צריך להתכונן לקראתם. (כולל הידיעה המוקדמת, החשובה, ש"היה לך חבר- חדר אחד שלא תסתדר איתו, שהוא לא ימצא חן בעיניך. בדוק ומנוסה"...).

היו חסרים לי משפטי פתיחה. "יש לך רעיון כיצד לפתוח את ה'ועד' הראשון?", שאלתי את ידידי הרה"ג רבי משה פוריס שליט"א, והוא השיב שכן, יש לו רעיון נפלא. "נתקלתי בילד בן עשר, שאמר לחברו בנחרצות, שאם הוא יזכה בהגרלה במליון שקל, הוא יקנה בכל הכסף סוכריות ומסטיקים. רק סוכריות ומסטיקים..."

"מדוע ילדים קטנים אינם מחזיקים כסף? משום שהם אינם יודעים כיצד להשתמש בו. חוש האחריות שלהם אינו מפותח דיו ולכן לא מאפשרים להם להיות אחראיים על דברים שהם אינם יודעים כיצד

באחד הימים ההם פנה אל החברותא אתו למד מדי יום אחרי הצהרים, שיואיל לשחררו מלימודם למשך חצי שעה, כדי שיוכל אז לעבור ולסכם את פנקס החשבונות הסודי שלא הניח לאף אדם להציץ במה שכתוב בתוכו

מבט מרומם על הליכותיו בקודש של ראש ישיבת
'פורת יוסף' מרן הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל

"כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל הָאָדָמָה" (דברים י"ב, א')

רבינו יהודה זלה"ה כל ימיו חי בהרגשה עראית. כמי ששוהה בפונדק דרכים. "ואומר: כל מה שיש בעולם הזה אין לי חפץ בהם - לפי שאין העולם הזה שלי!".
העולם הזה הצטייר בעיניו באופן מוחשי ביותר כפרוזדור בעלמא. עם היותו כל ימיו אוהב חיים, ומתרונו בשפע של שמחת חיים, השכיל והשקיף תמיד על החיים השפלים במבט מרומם, מבט הנטוי על פני ב' עולמות, ומיטיב לראות מה עיקר ומה טפל.
מטעם זה היו חדרי מעונו הפרטי מרוהטים בפשטות מופלגה. מסופר על ה"חפץ חיים" זצ"ל, שפעם אחת בא ידיד לבקר אותו, וכשהתבונן סביבו התפלא מאד על הדלות ששררה בדירתו. "היכן הרהיטים של מר?" שאל. "והיכן רהיטיו של מר?" החזירו ה"חפץ חיים" בשאלה. "הרהיטים שלי?" השתומם האיש "הלא אני פה עובר אורח, הרהיטים בבית...". ענהו ה"חפץ חיים": "גם אני רק עובר אורח בהאי עלמא...".

תקופת מעבר

אף רבינו זלה"ה התהלך תמיד בהרגשה כזאת. בתקופה מסוימת חש בגבו כאבים עזים, היסורים שסבל היו קשים מנשוא, אך הוא לא הניח בשום פנים שירכשו עבורו כורסה רכה, שנועדה במיוחד להקל על הכאבים. אמר: "כל אדם צריך להשריש בנפשו, כי ימי שנותינו בעולם הזה הם ימי מעבר בלבד. ספה או כורסה אינם מתאימים לתחנת מעבר...".

כאשר אחד מאוהביו הלך פעם ועשה מעשה שלא בידעתו, דהיינו שקנה למענו את הכורסה, והביאה אל ביתו - העביר רבינו על מדותיו והבליג. ולא עוד אלא שהשתדל לגרום קורת-רוח ל"מיטיבו". הוא ניסה לשבת על הכורסה. אך כשחלפה שעה קלה התנער וקם ממנה בחוסר-נוחות משווע: "אי אפשר לישב ולהתרווח בצורה כזאת כלפי שמיא!"

בניו מציינים עוד, שלא הסכים להכניס בביתו אפילו מכשיר שימושי כדוגמת מקרר, עד שקיים תחילה מצות כתיבת ספר תורה -

בפרוטות שקימץ מעיסתו ומפתו - ורק לאחר-מכן צבר חסכונות חדשים לרכישת המקרר.
במועד מסוים הזמין רבינו אל ביתו נגר מקצועי, על מנת שיתקן את ריפוד הכסאות לשיבה, שנוקקו לתיקון. פנתה אליו זוגתו הרבנית ע"ה: "הנה נמצא פה הנגר, אולי נבקש ממנו להתקין עבורנו ארון חדש, במקום הארון הקודם שכבר התיישן?" השיבה רבינו: "בטוחני, אלמלי ידעת אלו ארונות יפים יהיו מוכנים עבורנו בגן עדן, גמול המעשים הטובים שנעשה, בוודאי לא היית מעוניינת כלל ברהיט חדש!"

אמור די לבקשת עוה"ז

פעם בא מישהו לשאול ממנו עצה ותושיה בענייני מסחר ועסקים: היכן להשקיע את כספו? יש לפניו שתי אפשרויות, שתי הזדמנויות, בכדי לעשות חיל. והשאלה היא: באיזו מהן יבחר?
הקשיב רבינו זלה"ה לדברי האיש רב-קשב, והבין מתוכם, שמדובר בעסקים גדולים ובסכומי עתק אשר בלי ספק יטרידוהו ראשו-ורובו יומם ולילה, מבלי שיישאר לו פנאי לקבוע עתים לתורה ולשאר חפצי שמים. נענה ואמר לו: "מדברך הבנתי שיש בידך הרבה ממון ורכוש, שיכולים להספיק לפרנסה כל החיים, אם-כן אמור לי מדוע

הנך חושב בכלל לטרור עבד עולם שאינו שלך? וכי עוד לא הגיעה השעה שתאמר די לבקשת עולם הזה? כלום לא מוטב שתשקיע את כל חיך בעסק התורה, משנה וגמרא, הלכה ואגדה, מצוות ומעשים טובים, שזו ההשקעה הבטוחה והטובה מכל!"

הלקוחות הנבגדים

מרגלא בפומיה: "העולם הזה הוא כעין בנק הבוגד בלקוחותיו. לפלא הוא הדבר, שכולם משקיעים בו עדיין את מיטב חייהם..."
והיה שגור על פיו משם רבו הגר"ע עטיה זלה"ה: "מי שמקבל כאן פחות, יקבל שם יותר..."

היה מקלס אימרתו של חכם המוסר הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל: העולם הזה הוא כעין "בית מלון" עם הרבה דרגות (ארבעה כוכבים, חמשה כוכבים וכדו'), ולפי מה שהשתמשו בו צריכים אח"כ לשלם מחיר מלא טבין ותקילין, והפרעון הוא שמנכים מחלקך בעולם הבא.

”

והיה שגור על פיו סיפור המעשה באדם אחד שהיה עשיר מופלג, ואשר התרוצץ וטרח כל ימיו להרבות הון ונכסים ללא רגע מנוחה, עד שפגש פעם איש חכם וישאלהו: "אמור נא, תינה, עולם הזה כבר רואה אני בבירור שאין לי, כי לא לזאת יקרא חיים, האם לפחות חלק בעולם הבא יהיה לי?" ענה לו החכם: "ישמעו אזניך מה שפיק מדבר! ומה אם "עולם הזה" הנפסד שהנך כ"כ טורח להשיגו אין לך, "עולם הבא" שאין ערוך לשוויו, ולא טרחת כלום כדי לרכשו - כיצד תנחלנו?!"

הכנה למלחמה

בימים שקדמו ל"מלחמת ששת הימים", שנת תשכ"ז, היה הישוב הארצישראלי כולו אחוז חרדה מפני הבאות. הערבים

ימ"ש משלושת המדינות - מצרים, סוריה, וירדן ציחצחו אז את חרבותיהם ברהב והתכוננו לכבוש את ארצנו הקדושה ולהמית שואה על יהודיה.

רבינו יהודה, כמו רבים וטובים אחרים, היה שרוי כל אותה תקופה במתח עצום ואירגן בישיבה תפילות ברבים - וכמובן מאליו, לא על חשבון שעות הלימוד, כי אם בשעות שבין הסדרים - עם אמירת סליחות ומזמורי תהלים לעורר רחמי שמים.

באחד הימים ההם פנה אל תלמיד חכם פלוני, אתו למד בחברותא מדי יום אחרי הצהרים, שיסכים ויאלץ לשחררו באופן חד-פעמי מלימודם למשך חצי שעה, כדי שיוכל אז לעבור ולסכם את פנקס החשבונות האישי שלו, בו רשם את כספי הצדקה שעברו דרכו, ולא הניח לאף אדם להציץ במה שכתוב בתוכו - פנקס סודי.

כשהבחין על פני איש שיחו בסימני פליאה, מי דוחק בו לבדוק את

החשבונות שבפנקס דוקא עכשיו, הסביר לו בכנות: "הלא הימים ימי חירום, ערב מלחמה, איש אינו יודע מה ילד יום, חייבים להיות מוכנים לכל מצב... אם הופקדתי על כספי צדקה, הנני מחויב במצב כזה לדאוג לכך שהכל יהיה רשום באופן מסודר... אין פה חשש של ביטול תורה..."

ברגע זה, העיד התלמיד, אחזתני "אחילו". לפתע קלטתי את המשמעות האמיתית של סכנת מלחמה, הבינותי גם כן כיצד יש להיות "מוכנים" לקראתה...

בלא הפסק וחציצה

והיה מוצא כעין רמז לענין זה בדין מפורש (מנחות ל"ו ע"א) שאסור להפסיק אפילו בשיחה בין תפילין של-יד לתפילין של-ראש. התפילין של-יד מסמלות את ענייני עוה"ז, עולם העשיה והפעולה בידיים עסקניות, התפילין של-ראש מסמלות את העניינים

הרוחניים, תורה, תפילה, מעשים טובים, תשובה, עולם הבא. ועלינו להיזהר לבלי עשות שום הפסק וחציצה ביניהם. שכן אף בהיותנו עוסקים בצרכים של חיי שעה, לא נסיח דעת מן העניינים הרוחניים, שהם העיקר, והכל יהיה ברצף אחד. פעם בשיחה תמך רבינו יתדותיו בפיסקא אחרונה של הפרק השני במסכת אבות: "ודע שמתן שכרם של צדיקים לעתיד לבוא". עמד ושאל: מדוע באמת לא יקבל הצדיק את שכרו בעולם הזה?

וישא את משלו, לאדם העובד לפרנסתו בבתי הזיקוק של הנפט הגולמי. אשר מטבע הדברים מקום זה מלוכלך ברפש ומעלה צחנה וריחות לא נעימים. אדם זה רגיל

לסיים את עבודתו בצהרי היום ואחר יפנה אל מעונו לסעוד ארוחת צהרים על שולחן ערוך כדת.

יום אחד בגלל ריבוי העבודה נאלץ האיש להישאר כל היום בבתי הזיקוק. כיון ששמעו בני ביתו כי יאחר היום לשוב, עמדו וארזו עברו את מנתו, והוליכו אליו שיאכל שמה. נענה ואמר להם: "איך יערב לי האוכל פה במקום מלא רפש וריחות, מוטב לי לרעוב עד הערב, וכשאחזור הביתה אתרחץ למשעי ואסעד פתי בנקיון אצל השולחן..." הנמשל: האדם בעולם הזה, כמוהו כאיש השרוי בבתי הזיקוק, מקום מזהם בהבל וחומריות, איך יערב כאן לצדיק שכרו? מוטב לו להמתין עד שיבוא לעולם הבא, עולם שכולו טוב, שם יזדקק ויטהר מטינופי העולם הזה, שם ירחץ בנחלי אפרסמון ויתענג על השכר שיקבל מבעל הגמולות עונג מלא.

(וזאת ליהודה)

”

**הוא לא הניח בשום פנים
שירכשו עבורו כורסה רכה,
שנועדה במיוחד להקל על
הכאבים. אמר: "כל אדם צריך
להשריש בנפשו, כי ימי שנותינו
בעולם הזה הם ימי מעבר
בלבד. ספה או כורסה אינם
מתאימים לתחנת מעבר..."**

ביקשתי מבעלי החנויות שינסו לזהות במצלמות האבטחה את הרכב ממנו ירדתי, ולשלוף את מספר הרישוי שלו. היה מרגש לראות איך באכפתיות נענו בעלי החנויות לבקשתי. רחמנים בני רחמנים, התיישבו על המצלמות, אלא שהתוצאה היתה עגומה מבחינתי

מצוות כיבוד אב ואם, מאריכה ימים, מביאה את כל הטובות שבעולם, ומסייעת במציאת אבידה

"כְּבִרְפֶּת ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ" (דברים ט"ו, י"ז)

אובדן כואב

בגיליון 'השגחה פרטית' סופר: בוקר אחד בדרכי לשיבה בה אני מוסר שיעור, עצרה לידי מכונית. בעל הרכב התעניין למחוז חפצי, והציע באדיבות לקחת אותי אל הישיבה. הוא שמח לקיומה של מְצוֹת הכנסת אורחים. הנסיעה הייתה נעימה, ובסופה כבר הייתי סמוך להגיע ליעדי. מהרתי לרדת מהרכב, ורק אחרי שנכנסתי לשיבה והסדר התחיל, הבחנתי ששכחתי את השקית שלי אצלו. בשקית היה אוצר בלום: מחברת של חידושי תורה, שכתבתי בעמל במשך שלושים שנה. אין לי ממנה שום העתק, ואין כל אפשרות לשחזר אותה. כל חידוש בה הוא חלק ממני. לא מצאתי לי מנוח, לא ידעתי איפה לחפש, כי למרבה הצער לא השארתי כל סימן מזהה על המחברת. לא רשמתי את שמי, ואיך יגיע אלי בעל הרכב? תבינו, זו אבדה שאין לה תמורה. אי אפשר לנחם אותי במאמרים וחידושים אחרים, כי אני צריך דווקא את החידושים האלה. שלושים שנה שהמחברת הולכת איתי, ועתה אנה אני בא? קשה לתאר כמה שווה מחברת כזאת, שהרי 'טוב לי תורת... מאלפי זהב וכסף'. בימים הבאים עשיתי כמובן פעולות שונות למציאת האבדה, תליתי פתקים בכל מיני מקומות הומים יותר ופחות, ואת מרב המאמצים השקעתי בזיהוי בעל הרכב. כיוון שירדתי מהרכב באזור של חנויות,

כתב רבינו בחיי (שמות כ, יב) על מצות כיבוד אב ואם, מה שקבע הכתוב שכר הכבוד אריכות ימים, הגאון רב סעדיה ז"ל נתן טעם בזה, כי מפני שלפעמים עתידים שיחיו האבות עם הבנים זמן ארוך, והאבות הם למשא כבד על הבנים, והכבוד יכבד עליהם, לכך קבע עליהם שכר המצוה הזאת: 'למען יאריכון ימך', כלומר עליך לכבדם ותחיה עמם, ואם אולי תצטער על חייהם, דע שעל חיך אתה מצטער, ע"כ.

וללמדנו שכל מה שהאדם עושה לכבוד אביו ואמו, באמת לעצמו הוא עושה.

מסופר על יהודי שהגיע לרבי חיים מבריסק זצ"ל ובפיו שאלה: אביו גר רחוק ממנו ומבקש ממנו שיבוא לבקרו, אך לו אין כסף עבור הוצאות הנסיעה, והרי הדין שכיבוד אב ואם הוא מכספו של האב ולא מכספו של הבן, כמבואר בשולחן ערוך (יורה דעה סי' רמ, ה). מה עליו לעשות?

השיב לו רבי חיים: 'אתה צודק, אינך חייב להוציא כסף עבור הנסיעה לבקר את אביך, אתה יכול ללכת ברגל'...

לחיים ארוכים

מספר האדמו"ר מטאלנא שליט"א מעשה ששמע מפי יהודי ישיש: לפני חמישים שנה - כך סיפר - דבקה עליו מחלה, והרופאים אמרו לו שמחלה זו עלולה לקצר משמעותית את שנות חייו. ניגש אותו יהודי ללכת אל ה'חזון איש' זצ"ל לקבל את ברכתו, אך הוא התגורר בעיר מרוחקת מבני ברק, והיה לו זמן רב כדי לגייס את סכום הכסף הדרוש עבור הנסיעה.

סוף סוף הגיע היהודי אל החזון איש, סיפר לו על מחלתו וביקש את ברכתו. שאל אותו החזון איש: 'כמה עלה לך להגיע הנה?'. והיהודי גילה לו מהו הסכום שהוציא עבור הנסיעה. המשיך ה'חזון איש' לשאול: 'כמה פעמים יצא לך בחיים להוציא סכום כזה על כיבוד אב ואם שלך? במקום ללכת הנה אלי, תוציא את הכסף עבור כיבוד אב ואם שנאמר בו 'למען יאריכון ימך', ואז תזכה בעוה"ז לאריכות ימים ושנים...'.

את המחברת לאביו ושאל אותו, אולי יש לו איזה כיוון למי שייכת המחברת שבידו. באותו היום הגיע חברי לבקר את האב החולה. האב הציג לפניו את המחברת, אולי הוא יזהה את בעל המחברת. האורח החל לעיין בה, והוא רואה בה דברים מוכרים, סגנון כתיבה, צורת חשיבה. הוא הכיר את הכתב! הוא פסק מיד: זה של ידידי! הוא מיהר להתקשר אלי, ושאל אם אבדה לי מחברת.

ראיתי בזה הארה מיוחדת משמים, כי אכן הייתה פה הכוונה שאני אשכח את המחברת ברכב של בנו של האב אליו יגיע חברי בדיוק באותו יום, כדי שיהיה את המחברת, וכך היא תחזור אלי. איזו השגחה פרטית נפלאה - איך מחברת שהייתה אמורה ללכת לאיבוד, חוזרת אלי בדרך כל כך מפליאה. רק כשהחלטתי לשוב ולבקר את הורי, נמצאה המחברת! כמה גדול כוחה של מצוות כיבוד הורים, אשר בזכותה שבה אלי המחברת עם חידושי התורה היקרים לי כל כך!

(גיליון 'מתוקים מדבש')

ביקשתי מבעלי החנויות שינסו לזהות במצלמות האבטחה את הרכב ממנו ירדתי, ולשלוף את מספר הרישוי שלו. היה מרגש לראות איך באכפתיות נענו בעלי החנויות לבקשתי. רחמנים בני רחמנים, התיישבו על המצלמות, אלא שהתוצאה הייתה עגומה מבחינתי. אחד מהם בדיוק ביום זה המצלמה שבתה. אצל השני - בדיוק ברבע השעה הזאת המצלמה נחה. השלישי דווקא איתר את הדקות שבהן יצאתי מהרכב. ממש יכלו לראות איך אני מסתובב והולך, אבל את מספר הרישוי לא הצליחו לזהות.

סגולה מיוחדת

המשכתי להתפלל ולצפות לישועה. החיפוש אחר המחברת היקרה הלך והתרחב למעגלים רחבים ורחוקים. בשעת ברכת המזון, בעת אמירת הרחמן, כיוונתי ובקשתי מהשם ששייב אלי את פקדוני. והקב"ה האיר את עיני. נזכרתי כי עד לפני תקופה לא ארוכה, נהגתי לבקר את הורי פעם בשבוע או יותר, ולאחרונה, עוד לפני שאבדתי

את המחברת, הפסקתי לבקר אותם. מי יודע, אולי הקב"ה שלח לעורר אותי על הדבר הזה? הן הפסוק אומר על כיבוד הורים 'למען ייטב לך', ומכלל הן שומעים גם לאו. אם בהלכות כיבוד הורים זוכים לכל מיני טובות, הרי שבהיעדר כיבוד הורים נלקחת הטובה, ואין טוב אלא תורה! אולי האובדן של חידושי התורה בא, כדי לרמוז לי כי עלי לחזור ולכבד את הורי כראוי?

כיוון שהגעתי למסקנה, קמתי ונסעתי לבית הורי. הם שמחו מאוד בביקורי, ואני חזרתי ואמרתי לעצמי, כי מעתה אשתדל ביותר לכבד את הורי ולבקדם בתדירות גבוהה כמקודם.

ויהי למחרת (!) מתקשר אלי חברי: 'איבדת מחברת של חידושי תורה?'. 'כן', אמרתי בשמחה גדולה. 'למה לא ספרת לי?' הוא שאל. אמרתי שלא רציתי לצער אותו. ואז הוא סיפר לי איך נתגלגלו העניינים. בעל הרכב שאצלו השארתי את השקית עם המחברת, נוהג לבקר את אביו מדי יום ביומו. באותה נסיעה בה הצטרפתי אליו, הוא נסע לבקור היומי אצל אביו החולה, ואחרי שירדתי מהרכב הוא גילה את השקית השכוחה.

מציאת האבדה

הוא ניסה לזהות את בעל המחברת שהיתה בשקית, אבל כמוזבן לא הצליח, שכן לא השארתי בה שום רמז לשמי. הוא הביא

קרבן אור
מבעד לערפילי ההסתרה

מחיר מיוחד לקוראי לקראת שבת

חדש! 670 עמ'

לצעוד בנתיבי דמותו הפלאית של רבת ההוד של גאון התורה והמוסר

מרחב המשיגיה רבי גדליה אייזמן זצ"ל

לסעוד אוירה של התעלות ורוממות ולהנחיל ללבנו מושגים של גדלות

ניתן להשיג ברח' הפסגה 33 בית-וגן בירושלים.
מס' פל': 052-7158008

זקני הרה"ק רבי רבי שלום'קה מזוועהיל התבטא שבדרכו לארץ ישראל הוא זרק לים את האדמו"רות... לפעמים אף התיישב על המדרכה בעת שהמתין להגעת האוטובוס. אך אף על פי כן, בער בקרבו הצורך לייסד ישיבה

שיחה מאירה ומרוממת עם ראש ישיבת 'בית מרדכי' זוועהיל, הגה"צ רבי יעקב לייב גולדמן שליט"א

הרה"ח אהרן כהן

בימים אלו זכינו לשיחה נעימה ומרוממת עם ראש ישיבת 'בית מרדכי' הגה"צ רבי יעקב לייב גולדמן שליט"א, ובטוחים אנו כי דבריו הנכוחים יביאו בסייעתא דשמיא רוב תועלת לרבבות הקוראים. באופן מיוחד בקשנו את התייחסות ראש הישיבה לכבודם של אלפי-אלפי לבבות בחורים והוריהם הפועמים בימים אלו בחום יהודי פנימי, לקראת התחלת הזמן החדש בחודש הבא. כשרבים וטובים הולכים ליכות לעלות ולהתעלות בישיבה חדשה כל אחד במקום הטוב ביותר שנבחר עבורו מן שמיא.

מהו הנקודה שעל הבחור לדעת בכדי להצליח בישיבה?

קודם אענה, מה לא מביא את ההצלחה. מפתיע ראש הישיבה בנחרצות. מורי חמי הגה"צ רבי מרדכי ברים שליט"א, סיפר שבבחרתו היה לו חבר שנפלט מהישיבה, והוא כחבר כאב לו מאוד על עתידו הרוחני של הבחור. הוא נכנס למרן הסטייפלר זצ"ל וכתב לו על פתק את שם הבחור שנפלט מהישיבה והוסיף לכתוב "ובפרט שהוא בעל כישרון" כשרצה לבטא את ההפסד לעולם התורה... הסטייפלר נעמד ממקומו למול השורה האחרונה "ובפרט שהוא בעל כישרון" וצעק "דאס איז דער פראבלם" זאת הבעיה! היינו המציאות שהוא בעל כישרון, זו הבעיה כאן...

למה בעצם הכישרון מפריע להצלחה?

הכישרון עצמו אינו מפריע כמובן, אלא מה שהוא גורם לפעמים לאדם. צדיקים אמרו, שבעל גאווה מפסיד סיעתא דשמיא, כפי שמובא בגמרא סוטה "כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור..." אך יש כאן גם עניין פשוט הנראה לכל; אחד מהדברים הקריטיים להצליח בתורה בפרט ובכלל ענייני היהדות בכלל, הוא להעריך ולהחשיב כל מצווה, כל דקת לימוד תורה וכדומה. בקרלין אומרים בשם ה'בית אהרן' "פארוואס יונגע לייט גייען נישט העכער, ווייל מ'איז נישט מחשיב א עובדה" [בתרגום; מדוע אין אברכים צומחים גבוה יותר, מפני שאינם מחשיבים כל דבר קטן], 'להחשיב כל עובדא'. והאמת שרואים את זה גם בימינו אנו, דווקא

הגדולים והצדיקים הם אלו שמחשיבים כל דבר קטן, כל מצווה, וכמובן, כל דקת לימוד התורה. אחת הדרכים המועילות לדרבן בחור או אברך לימוד הוא באמצעות יעדים, כך יש דרבון להשיג את היעד ולהצליח. מי לנו גדול מ'דרשו' שבזכותו אלפים ורבבות יהודים מחוברים לתורה, בכל יום ועת, אפילו בזמנים מאתגרים כבימי 'בין הזמנים' וכדומה. אך אף על פי שהצטרפות למסגרת לימוד ומבחנים הוא דבר חיובי כמבואר בגמ' (נדרים ח.) מנין שנשבעין לקיים את המצוה שנאמר "נשבעתי ואקיימה", אך חשוב עד למאוד, להזכיר לעצמנו ולא פחות מכך להנחיל לבנינו ולתלמידינו, את עצם מצוות לימוד התורה כפשוטו. בכל דקה ורגע.

מצד אחד ידוע לכל שצריך לשאוף גבוה, מאידך ראש הישיבה אומר שצריך להיות 'שמה בחלקו' גם בתורה...

שמעתי פעם ווארט יפה. הגמרא ב'נדרים' מביאה את הסיפור של רחל שהתחתנה עם רבי עקיבא רועה הצאן של אביה העשיר כלבא שבוע, כשאביה הוציאם מביתו והדיר אותם מנכסיו. בהמשך, מתארת הגמרא, שהיה זה בתקופת החורף והם ישנו על תבן, עד כדי כך שהיו צריכים לשלוח התבן מבין השערות, ואמר לה

רבי עקיבא, באם יהיה לי אפשרות כלכלית אקנה לך תכשיט יקר "ירושלים של זהב".

ואז מוסיפה הגמרא את הסיפור, שאליהו הנביא הגיע בדמות עני ואמר, שנולד להם בן ואין להם אפילו תבן לאשתו והתנינוק. אמר רבי עקיבא לאשתו, הנה ישנם כאלו שאפילו תבן אין להם. אמרה לו רחל שילך ללמוד תורה. מה הקשר בין כל הסיפורים האלו.

שמעתי, שרחל ראתה כאן דבר מיוחד ומפליא. מצד אחד הוא חי עם שאיפות והשגות גדולות, הוא מדבר על 'ירושלים של זהב'. מצד שני, הוא שמח בחלקו שיש להם תבן. כזה אדם היודע לשלב את שני הניגודים, באם יזכה וישקיע בלימוד התורה, בוודאי יצליח לגדול לתלמיד חכם.

אאמו"ר כ"ק מרן אדמו"ר ה'אור אברהם' מזוועהיל זצוק"ל היה אומר תמיד, איני יודע האם שמע את זה מאחרים, אך זה היה ממש בבחינת 'חכם מה הוא', לב חכם לימינו, החכם יושב מול הספר ומסתכל לצד ימין, ב"ה כמה דפים כבר למדתי ודפדפתי לצד ימין. אך לב כסיל לשמאל, תמיד מסתכל, אוי כמה דפים יש עוד ללמוד, וזה מתסכל ומייאש אותו...

מהו סוד ההצלחה של ישיבה?

לפני שניכנס לעולם הישיבות ככלל ולתלמידים כפרט. יש לנו לזכור ראשית דבר. כל אחד מאיתנו שהגיע לעולם הזה, יש לו תכלית וייעוד משלו. אין מקום לשני אנשים שיהיו אותו דבר. אין. לכל אחד הכין השי"ת תכנית אישית, ולזה קיבל כל אחד את התכונות הייחודיות והיכולות הספציפיות שלו לצד הרקע המשפחתי וכדומה. כפי שמבטא זאת ה'פלא יועץ' בדברים מפורשים ונוקבים.

בישיבה, הרמה השאיפה והדרישה חייבת להיות הכי גבוה והכי איתן שאפשר. אומרים בשם ה'חזון איש', מפטיר הוא

רטורית. אם לישיבה שנכנסים בה אלף להוראה, אין חזון ויעד גבוה - איך ייצא משם האחד המיוחד להוראה!?

באותה העת מוטל על רבני הישיבה להכיר במציאות, ולהעריך כל בחור המתאמץ לפי יכולותיו ותכונותיו שחננו השי"ת.

כל מי שזוכה להרביץ תורה לתלמידים יכול להעיד על כאלו שלכאורה היה אפשר לחשוב שהם לא יצליחו והם הפתיעו מאוד. אישית, היה לי תלמיד, שבהחלט היה לו ראש חלש ולא מוכשר לצד עוד תנאים סביבתיים, כך, שלא נראה שהיה מי שחשב, שהוא יגדל לתלמיד חכם. היום, ברוך השם, הוא משמש כרב מוערך בקהילה חשובה. שעונה לכל שאלה מאתגרת בהלכה, או בהלכה למעשה, אני שמח לצלצל אליו, וממש, מדהים לשמוע, איך שבדקות ספורות הוא מחשבן את ההלכה למעשה, ממנהל הסוגיא בגמרא עובר את הראשונים, ומגיע לפוסקים להלכה למעשה ממש. מבהיל על הרעיון. ורק לחשוב מה

היה אם חס ושלום הוא היה למה שכולם חשבו עליו...

כולנו אוהבים לספר את סיפורו של מהר"ם שיק ועוד גדולי עולם, שהיה מאוד קשה הבנה ולא הצליח לקלוט שום דבר בלימוד, אך עם חשקת התורה שבער בקרבו הצליח למאוד עד שנהיה לגדולי תלמידי החת"ס. זה באמת 'מוראדיג', אך כשאנו עומדים למול הבחור התמודד ומתקשה להבין הגמרא או התוס'. כמה אנו מאמינים בלב, שהוא זה שיכול לשחזר את ההצלחה של מהר"ם שיק!?

ואם אנו לא מאמינים באמת שהבחור שמולנו יכול באמת להצליח, איך הוא באמת יוכל להצליח?

שאלת השאלות במה מתמקדים בשיעורים?

לפני הכל, צריך להבין, למגידי השיעורים והרמ"ם יש ניסיון קשה בעניין. הם כמוהו שולטים בסוגיא, כך שיש פיתוי גדול לרוץ קדימה ולהגיע לעוד ולהקיף את כל הסוגיה עם הראשונים והאחרונים בהבנה הכי עמוקה בסוגיא. אך ברור שעליהם החוב לעצור ולדאוג שאכן הבחורים ברורים ושולטים בבסיס מהלך הגמרא.

בעצם, מתחיל ראש הישיבה וחותר: זוהי גמרא ב'תענית' בשם ריש לקיש, "אם ראתי תלמיד שלימודו קשה עליו כברזל, בשביל משנתו שאינה סדורה עליו", ברגע שהבסיס לא ברור ויציב, אי אפשר לבנות עליה בניין או סוגיא...

מעניין לעניין, הייתי פעם אצל מו"ח רבי מרדכי ברים שליט"א בפגישתו עם כ"ק מרן אדמו"ר מאלכסנדר שליט"א ושוחחו את אשר סיפר הרב שלמה הרשלר ז"ל. הוא הגיע מירושלים ללמוד בתפארת ציון. החזו"א אז היה הפטרון של בחורי הישיבה והוא דאג להם, ואמר לו בא נלמד חברותא. הוא מאוד שמח.

אחרי שלמדו קטע קטן שואל אותו החזו"א מה כתוב כאן, וחזרו על הגמ'. ואז שאל החזו"א, מה הגמרא הבינה לפני הקושיא, מה הבינה בשעת הקושיא, וכך זה המשיך בכל מהלך הלימוד, ברשי' ותוס'. איך תוספות למד את הגמרא לפני שהיה לו את הקושיא...

ר' שלמה הרשלר אמר אני חשבתי שאני מתפוצץ, אבל החזו"א ממש למד איתנו כך וחזר כל הזמן לשאול ולוודא שאנו אכן שולטים ומבינים את בסיס הגמרא והסוגיא...

כשהתחלתי למסור שיעורים, זכורני שהתייעצתי עם מו"ר הגאון הגדול רבי מיכל זילבר שליט"א. הסתפקתי האם להרבות יותר בידע ומהלכים בסוגיא, או להתמקד בעיקר בהבנת מהלך הסוגיא ולהעמיק בהבנת הדברים. הוא ענה לי שמזה ומזה אל תנח ידך אך עיקר הדגש לשים בהבנת הסוגיא.

והנה ממה שראיתי ומקווה שאינני טועה, הוא. שצריך לייצר ריתחא

היה לי תלמיד, שבהחלט

היה לו ראש חלש ולא

מוכשר לצד עוד תנאים

סביבתיים, כך, שלא נראה

שהיה מי שחשב, שהוא

יגדל לתלמיד חכם. היום,

ברוך השם, הוא משמש כרב

מוערך בקהילה חשובה.

שעונה לכל שאלה מאתגרת

בהלכה, או בהלכה למעשה

אכן בענין זה של לימוד ד' פעמים שמעתי מימרא מכ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע: "כאשר לומדים בפעם הראשונה - אינו כלום, בפעם השניה - איז בעסער, בפעם השלישית - איז גוט, ובפעם הרביעית - איז גאר גוט!". בפעם הראשונה חושבים שמבינים ובפעם הב' רואים שלא מבינים ופעם ג' מתחילים לאסוף נתונים ולחברם ובפעם הד' מבינים לראשונה.

עד היכן צריך להשקיע להבין הלימוד על בריו?

בשם הגרי"ז אומרים שאין צריך תשובה על כל קושיא. עצם קושיא טובה מספיקה. שהרי עצם הקושיא מראה שחישבת הסוגיה כהוגן והגעת לקושיא. התירוץ אחר כך, צריך להיות רק באופן שמבינים בעומק יותר ובהרחבה את הסוגיה ולא סתם לחפש תירוץ. במהלך זה, אאמו"ר זצוק"ל, היה אומר בשם אביו האדמו"ר בעל ה"קרא דמלכא" זצוק"ל. למדת? התעוררת לך קושיא? מצאת שהמפרשים מדברים על זה? רבי עקיבא איגר, או אפילו ראשון, נו... צא בריקוד! סימן שאתה בדרך הנכונה, אתה לומד טוב!! אם היית לומד עקום ח"ו, לא היית מגיע לקושיא של רבי עקיבא איגר. עצם הדבר שהגעת לקושיא, סימן שאתה לומד נכון... בהזדמנות תחזור ותלמד שוב. אולי תזכה גם לתרץ את הקושיא, אל תכריח את עצמך ללמוד 'עקום' כדי שלא תהיה לך קושיא...

מה הם הדברים המסייעים להצליח בלימוד התורה?

בבחרותי הייתי אוהב ללכת לשאול או לשוחח בלימוד עם הגה"צ רבי נטע פריינד זצוק"ל. הוא היה גדול בתורה חוץ מהצדקות והחסידות. תמיד קיבל כל אחד ברוגע ובחיון. מה שתפס אותי אז, היה, הסדר המופתי בו שלט בתורה. כל שאלה או עניין, היה מקוטלג ומסודר בראשו. הוא היה עונה בצורה ברורה וחדה. זכיתי ממנו לשמוע פעם בשם זקני מוהר"ש שההצלחה בלימוד הוא בשמירת הזמנים, היינו שלא לאבד את הזמן ח"ו לריק, וכן להחשיב דבר קטן, כל דקת לימוד וכדומה, כפי שכבר דברנו קודם בעניין.

ככלל, הדבר הכי חשוב הוא הגישה לעצם הלימוד. אנו צריכים לדעת ולזכור, תורתנו הקדושה היא לא מקצוע של חול ח"ו. הלימוד מתפתח אצל כל לומד לפי השקעתו ותכונת נפשו הפרטית. כל אחד לפי תכונת נפשו וסוג הבנתו מרגיש את ה'כי הם חיינו'.

המחמיר הכי גדול בהלכות 'תלמוד תורה' ומצות וחיוב 'ידעת כל התורה', הוא ה'שולחן ערוך הרב' כידוע. ואף הוא מוסיף ומציין בין דבריו "וכפי יכולתו", כך שצריך לזכור שלצד עצם החיוב, יש את המציאות של כפי יכולתו, שכל אחד יש לו את היכולת שלו.

זה דבר שכל אחד יכול להעיד על עצמו. אם ימצא את חלק התורה שלו, המתאים לו, ויתאמץ כפי יכולתו - ימצא את עצמו אחרי זמן כשפתאום נפתחים לו שערי הצלחה, ויזכה להתקדם ולהתקדם במעלות התורה וידיעתה באופן מפליא ומוצלח.

דאורייתא באופן של העמדת כל עניין ונקודה הצריכה ביאור או בירור ביחד עם התלמידים, ובעיקר להביא שזה יהיה איכפת להם, וע"י כן זה מביא שכולם מחוברים לעניין ועל פי רוב כל אחד מחדש ומגיע למהלך של האחרונים. ובהמשך השיעור לאסוף ולהעמיד הדברים באופן מסודר ואף לסכם הדברים בסוף, המביא תועלת מרובה לבחורים שיש להם דבר מסודר. ועל ידי כן, גם זוכרים את מה שלמדו. באם אנו מדברים כבר מעניין השיעורים, צריך לזכור את עניין חיבור התלמידים בהסברת פנים. אאמו"ר ה'אור אברהם' זצוק"ל למד אצל הגאון הגדול רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל בשיבת לומז'ה בפתח תקווה. הוא סיפר שרבי מיכל יהודה היה מרבה לשלב בשיעורים סיפורים על גדולי ישראל כשהדבר הוסיף הרבה לחיבור הבחורים. בנוסף שזה עוזר לפתיחת הלב, כמו שכתוב בגמרא על רבא שהיה אומר מילתא דבדיחותא לפתוח לב התלמידים.

מתי נפתחה ישיבת בית מרדכי - זוועהיל? מבקשים אנו קצת לשמוע מזקניו הגדולים של ראש הישיבה שליט"א...

הסיפור באמת מעניין. כידוע זקני הרה"ק רבי רבי שלום'קה מזוועהיל התנהג ממש בפשטות בבואו לירושלים, אף שלפני כן בהיותו ברוסיה שימש באדמו"רות. הוא אף התבטא שבדרכו לארץ ישראל הוא זרק לים את ה'רביסטווע' (אדמו"רות)...דרכו היתה לנסוע באוטובוס לכותל המערבי בכל יום. לפעמים אף התיישב על המדרכה בעת שחיכו להגעת האוטובוס.

אך אף על פי כן, בער בקרבו הצורך לייסד ישיבה, עד שהתבטא, "מיין רצון און מיין הארץ און מיין ברען איז א ישיבה" - הרצון שלי, הלב שלי והתבערה הפנימית של זו ישיבה, וזה סוד הקמתה של ישיבתנו הקדושה.

ישנן הוראות או הדרכה בדרכי הלימוד מרבי שלום'קה?

אחד מדבריו הנודעים, שאמר הגה"צ רבי נטע פריינד בשם הרה"צ רבי אליהו ראטה משמו של זקני רבי שלום'קה, שאמר שנכנסים אליו אנשים ונראים לו כצורת בהמה - "ווייל זיי קוקן נישט אריין אין גמרא" (כי אינם מסתכלים בגמרא) שיהודי בלי לימוד גמרא, הרי הוא כבהמה.

אגב, ממו"ח שליט"א שמעתי שהוי עובדא אצל הרה"ק רבי משה מרדכי בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זי"ע"א שפעם אחת בעת עריכת שולחנו הטהור נתלהב עד למאוד ואמר בקול כאוב. הנה לתלמיד חכם צריך שיהיה לו שמינית שבשמינית שבגאווה ועם כל זה רואים שהשכינה שורה עליו, והטעם משום שיש לו 'צורה'. אך מי שאין לו תורה החל לצעוק בקול גדול "אני את דכא ושפל רוח אשכון..." כלור אם יהיה בו שמץ גאווה לא תשרה עליו שכינה.

עוד ידוע מזקני מהר"ש זצק"ל. אחד מהדברים הפשוטים ביותר והנחוצים ביותר להצלחה בלימוד התורה, הוא עניין הלימוד ארבעה פעמים בכדי להבין כראוי, וכך אמר כמובא בספר 'יסוד צדיק' שאמר לרבי יעקב אייזנבך "בתחילה ילמוד מהמשנה עד המשנה השנית או גמר העניין, ואחר זה יחזור על זה שנית עם רש"י, ואחר זה עוד פעם עם תוס', ואחר זה בפעם הרביעית לעיין בדברי הגמרא..."

בבוקר השכמתי להתפלל עם הנץ, כוונתיקין, אחר כך למדתי ברציפות שש שעות. בירכתי ברכות באריכות ובכוונה. מתי היה לי זמן לחשוב על הקב"ה...

רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א
מתחילים להתכוון לקראת המשפט הגדול בראש השנה וביום הכיפורים

"יָכַל לְשׁוֹן תְּקוּם אֶתָּךְ לְמִשְׁפָּט" (הפסטר 'עניה סוערה')

האמור בשולחן ערוך ובפוסקים, אך לא יותר.

כל פעולה עושה רושם עצום

בארצות הברית התקיימה איזושהי הצגה באולם גדול, בן חמשת אלפים מקומות ישיבה. האולם היה מלא מפה לפה. אחד האנשים הגיע להצגה מצויד בשקית מרשרשת ובה כמה חטיפים. ההצגה הייתה משעממת עד מאוד. מה עשה האיש כדי להפיג את שעמומו? התכופף אל עבר השקית התפוחה שהייתה מונחת מתחת הכיסא, מישמש בה בקול רעש גדול, ואז זרק מילה אחת: 'פצצה!' ה'התרעה' גרמה לקסטטרופה רבת. באולם התחוללה מהומת אלוקים. אנשים התחילו להימלט לכל עבר, האלפים צבאו על הפתחים, רמסו זה את זה. התוצאה המצערת של הצחוק הנורא הייתה - עשרות הרוגים ופצועים.

בסופו של דבר התברר כמובן שמדובר היה בהתרעת שווא. התברר שכל המהומה התחוללה כתוצאה מאותו מעשה קונדס טיפשי. הביאו את האיש לפני שופט. הקטגור האשימו בהאשמה חמורה, גרימת מוות, פציעות ונזקים נוספים. הצטדק האיש, מה כבר עשיתי? הרי מצויים אנו במדינה דמוקרטית, בה חופש הביטוי הינו ערך עליון. בסך הכל אמרתי מילה אחת, לא מעליבה ולא פוגעת. וזו הרי זכות, לומר את כל שברצוני.

איני יודע מה הייתה תוצאת המשפט, אבל מה שברור, רואים אנו מה רב כוחה של מילה אחת.

(מפיק מרגליות')

אספר על השבת השחורה של הרב מרגלית: לפני כמה שנים העסקנו עוזר לעבודות ניקיון. האיש עבד אצלנו פעם בשבוע. אחרי כמה חודשים הפסקנו את העסקתו.

ביום שישי אחד אני הולך לדואר כדי לקבל דואר רשום. להפתעתי אני מגלה שזהו מכתב מבית המשפט. הידיים רעדו לי, פשוטו כמשמעו. פתחתי את המעטפה, והנה אני מוצא בפנים כתב תביעה של אותו 'עוזר נחמד'. הוא דורש פיצויים דמיוניים על עניינים אלו ואחרים.

העניין כה טרד את מנוחתי, עד שאיני זוכר כיצד התפללתי באותה שבת, אם שמעתי בכלל קריאת התורה. וסך הכל במה מדובר, במכתב מבית המשפט המחוזי בעכו...

שבוע לאחר מכן כבר קיבלתי הודעה מרשם בית המשפט על כך שהתביעה נפסלה על הסף ולא הובאה אפילו לדין.

אבל המקרה הותיר אותי מתוסכל. מדוע אין לי עשרה אחוזים מאותה חרדה בערב יום הכיפורים?! באותה 'שבת שחורה' כמעט לא אכלתי ולא ישנתי. מדוע בשבת האחרונה, זו שלפני יום הכיפורים, הכל היה בסדר? מדוע בשבת זו ישנתי היטב ואכלתי היטב?

אנו פועלים על פי הספר

פעם הגיע יהודי אחד לרבו כשכולו נסער. "שהרב לא ישאל, בלילה חלמתי על ריבונו של עולם. לא פחות ולא יותר!" אמר הרב, "נו, ומה הפלא? הרי 'אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו' [ברכות נה ב]. אתה הרי יהודי ירא שמים, ודאי חשבת על הקב"ה ביום, ולכן חלמת עליו בלילה".

אמר היהודי, "יאמין לי רבנו, לא הייתה לי אפילו דקה לחשוב על ריבונו של עולם. בבוקר השכמתי להתפלל עם הנץ, כוונתיקין, התפילה עם ההוספות לפני ולאחריה ארכה כשעתיים. אחר כך אכלתי פת שחרית כדי שיהיה לי כוח לעסוק בעבודת הבורא. אחר כך הלכתי לכולל. למדתי ברציפות שש שעות. אחר כך אכלתי ארוחת צהריים, בירכתי את הברכות באריכות ובכוונה. כך המשיך כל היום ממש עד הלילה. רציפות של עבודת ה'. מתי היה לי זמן לחשוב על הקב"ה..." הסיפור אולי מעט מוקצן, אבל הוא קרוב לאמת לפחות בתשעים אחוז. אדם מתפלל, אומר סליחות כמה ימים או אפילו ארבעים יום, אך שום דבר אינו משתנה בו פנימה. הוא מסמן 'וי' כל יום, קיימתי את

הרב אברהם פוקס

חיך ראש הישיבה והפטיר: "ניק - כבר רואים עליו". הוא הביט בו שוב מכפות רגליו ועד קודקודו, והוסיף: "וחכים - תיכף נראה...". על אתר ענה לו הבחור הצעיר: "כבוד הרב, האם לישיבה מתקבלים לפי מידת הנעליים שעל הרגליים או לפי מידת הראש שעל הכתפיים?..."

"ראה אנכי נתן לפניכם היום" (דברים י"א, כ"ו)

הקודם... "נכון, אישר הבחור, "אך כיון שהסוגיא מתחילה כבר מהדף הקודם הרי שהתחלתי אותה משם". "לזאת התכוונתי!" חייבוק הרב בלבביות, "דו ביסט מיינס - אתה שלי! אתה שלי!" הכריז בהתרגשות, ותלמיד שקדן נוסף הצטרף לשורות הלומדים בישיבת חכמי לובלין. לימים התפרסם הנער כרבי נתן לוברט זצ"ל, שהיה גאון גדול בירושלים. הוא ידע את הש"ס בעל פה מילה במילה, והיה חסיד וירא אלוקים ששיחו ושיגו בתורה בלבד, בנגלה ובנסתר.

**פעם בליל שבת כבה האור בהיכל הישיבה
ושלחו להודיע לו שלא ישכים לבוא בעוד
חשכת הליל שוררת, אך הוא כדרכו בא
באותה שעה... גם כאשר היה ב'צינים ופחים'
והרבנית הפצירה בו שלא ישכים לבית
המדרש, ואף החביאה את נעליו, כדי לשמור
על בריאותו שלא ייצא מהבית בלילה...**

"לשכנו תדַרְשֵׁנו וּבָאָתָּ שָׁמָּה" (דברים י"ב, ה')

כידוע היה ראש הישיבה הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל בא כל יום בהשכמה להיכל הישיבה ושוקד על התורה שעות רבות לפני התפילה. וכך היה כל יום, בימות החול ובשבתות, בזמן ובבין הזמנים,

מספר הרה"ח רבי אהרן כהן שליט"א: רבי מאיר שפירא זצ"ל, ראש ישיבת חכמי לובלין המעטירה, היה נודד בפולין מעיר לעיר ומעיר לעיר לצורך ענייני הישיבה. מאחר שזמנו היה יקר ביותר, בהיותו בדרכים בין נסיעה לנסיעה השתדל לשלב את פגישותיו. באחת מנסיעותיו המתין בחדר המתנה כלשהו, כדי לקבל ולבחון שלושה בחורים צעירים שבאו להיבחן אצלו ולהראות את ידיעותיהם על מנת להתקבל לישיבתו.

כאשר הגיע תורו של הבחור נתן לוברט - הביט בו רבי מאיר שפירא במבט תמה, כמי שאומר: מה לנער צעיר זה וללמדניה של לובלין? מה לשועל קטן בין הכפירים האדירים של ישיבת חכמי לובלין? (רבי נתן היה נמוך קומה ונראה היה כילד).

אך בכל זאת פתח ר' מאיר את מכתב ההמלצה ששלח לו דודו של הנער, הגאון רבי בצלאל אלתר הי"ד, עיין בו לרגע וראה כי נכתב עליו התואר "ניק וחכים". חיך ראש הישיבה והפטיר: "ניק - כבר רואים עליו". הוא הביט בו שוב מכפות רגליו ועד קודקודו, והוסיף: "וחכים - תיכף נראה...".

על אתר ענה לו הבחור הצעיר: "כבוד הרב, האם לישיבה מתקבלים לפי מידת הנעליים שעל הרגליים או לפי מידת הראש שעל הכתפיים?..."

רבי מאיר נהנה מחריפותו השובבה של הנער, ושאל: "ומה באמת מידת ראשך?... "מאה פעמים פסחים!" השיב.

העמידו רבי מאיר על שרפרף קטן כדי שיוכל לשמוע היטב את תשובותיו, למרות קומתו הנמוכה, והבחינה החלה. התשובות של נתן הצעיר קלחו בשטף. ראש הישיבה נדהם, אך עדיין לא הרפה ואמר: "אכן, אתה שולט היטב בתלמודך, אך הבה ונראה כיצד לומד הנך דף גמרא".

פתח רבי מאיר גמרא מסכת נזיר, הצביע על דף מסויים ואמר לו: "הכן את הדף הזה, ואבחן אותך עליו". נתן יצא מהחדר ולאחר כעשרה רגעים חזר: "מוכן ומזומן". הצורב הצעיר השיב בדיוקנות ובבהירות על השאלות, אלא שהשאלות היו על דף קודם.

שאל ראש הישיבה בחיוך: "הוריתי לך להכין דף זה, והכנת את הדף

הרי זה סימן מובהק שהוא חי. גם הצעיר דן, שמתגבר על הפרעות מצד ההורים ועל הלכי הרוח בבית, חיוניות יתירה יש בו. כוחות נפשיים גדולים רואה אני בעלם כזה. לתלמידים כאלה אנו מייחלים".

זקני בחכמתו החל להרצות בפני הנבחן כמה מחידושי על סוגיית המבחן. אט-אט הילד נפתח והחל להוסיף על הסוגיה הערות וחידושים משלו. "כך יכולתי לראות כמה הוא מצוין וקיבלתי אותו לישיבה", סיפר לי זקני, ומיד הוסיף: "אתה יודע מי היה הילד הזה? קראו לו דן סגל..."

"כִּי יִהְיֶה בְּךָ אֶבְיֹן מֵאַחַד אֶחָיֶךָ" (דברים ט"ז, ז')

סיפר הגאון רבי יצחק לורנץ שליט"א, נכדו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, והובאו הדברים ב'המבשר תורני' (ויקהל-פקודי תשע"ה): זקני זצ"ל הרבה לצטט את דברי הגמרא (נדרים פא) "היזהרו בבני עניים שמהן תצא תורה", וכה היה מסביר: "אלו המגיעים עם ייחוס גבוה, לא תמיד רואים את תוצאות ההשקעה בהם. אנחנו כבר יודעים במי באמת כדאי להשקיע; בבני עניים, אלו שאינם מחזיקים מעצמם, להם יש הייחוס העצמי הגבוה ביותר".

זקני זצ"ל סיפר על בקשה מפתיעה שהגיעה לפתחו מאיש חינוך בשכונת רחביה, שפנה אליו להמליץ על תלמידו, עדין נפש באופן מיוחד, המבקש להתקבל לישיבת 'קול תורה'. "מה הבעיה?" השיב זקני, "שיבוא למבחן". אולם המחנך הסביר שהתלמיד כה עדין וביישן, עד שהוא משתתק לגמרי בבחינות למרות בקיאותו בחומר הבחינה. "בעיקרון", השיב זקני, "הישיבה לא מקבלת תלמיד ללא בחינה. אמור לבחור שיבוא לישיבה, ואדבר עמו בלימוד".

זקני בחכמתו החל להרצות בפני הנבחן כמה מחידושי על סוגיית המבחן. אט-אט הילד נפתח והחל להוסיף על הסוגיה הערות וחידושים משלו. "כך יכולתי לראות כמה הוא מצוין וקיבלתי אותו לישיבה", סיפר לי זקני, ומיד הוסיף: "אתה יודע מי היה הילד הזה? קראו לו דן סגל..."

"דווקא התלמידים העדינים עתידים לגדולות ונצורות", הוסיף. "תאר לך, לולא הייתי מעריך את אצילותו ועדינותו ומתעקש על בחינה רגילה, איזה הפסד גדול היה זה לכלל ישראל".

לימים, כאשר בעל המעשה המשגיח הגר"ד סגל שליט"א בא ב'שבעה' לנחם את בני המשפחה, סיפר: "אתם יודעים איך רבנו בחן את התלמידים לישיבה בזמננו? הוא לא בחן, הוא פשוט דיבר איתנו בלימוד..." זקני עשה זאת בחכמה וברגישות, בהסתרה נפלאה, עד שהנבחן לא חלם כי זהו מעשה חריג שאינו בשגרה.

בקיץ ובחורף, כאשר חש בטוב וכאשר סבל ממכאובים או היה טרוד בעניינים אחרים...

כאשר היתה הרבנית ע"ה חולה מאוד, היה צר בצערה וכואב בכאבה, ובכל יום היה נוסע פעמיים לבית החולים כדי לבקרה ולדרוש בשלומה. גם מצבו הבריאותי לא היה בכי טוב באותם הימים, ועם כל זאת לא ויתר על קביעותו ולא החסיר אף תפילה אחת בישיבה... פעם בליל שבת כבה האור בהיכל הישיבה ושלחו להודיע לו שלא ישכים לבוא בעוד חשכת הליל שוררת, אך הוא כדרכו בא באותה שעה. כאשר נשאל לפרש הדבר ענה: "אם לא אבוא השבת כשאין אור, גם לא אבוא בשבת הבאה כשיהיה אור..."

גם כאשר היה ב'צינים ופחים' והרבנית הפצירה בו שלא ישכים לבית המדרש, ואף החביאה את נעליו, כדי לשמור על בריאותו שלא ייצא מהבית בלילה - לא חרג ממנהגו והלך לישיבה בשעה הקבועה עם 'נעלי בית'...

סיפר שהיו פעמים שלא שמע בקול הרבנית ע"ה ויצא בהשכמה, ובאותם הפעמים מעד במדרגות. עם כל זה לא ראה בכך סימן משמיימים שהיה צריך לשמוע בקולה ולבטל קביעותו, אלא אדרבה ראה את הדבר כניסיון מן השמיים. ובאמת אחר שראתה את מסירותו, פסקה מלבקש ממנו עוד שלא יילך לישיבה... שגור היה על שפתיו שהקובע לימודו, בלא להתחשב כלל במניעות חיצוניות, הרי הוא 'בן העולם הבא' וקונה בנפשו קניין רוחני לנצח...

מיד הורה הרב כהנמן לקבל אותו אף מחוץ למכסה. וכך אמר: "הישיבה זקוקה לבנים כאלו שיהיו כמו דגים חיים. איזהו דג חי שהוא מלא חיוניות?"

"כֹּל אֲשֶׁר לֹו סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת תֹּאכְלוּ" (דברים י"ד, ט')

בגיליון 'איש לרעהו' הובא מעשה שאירע אצל הרב מפוניבז' זצ"ל: מעשה בבחור צעיר מבית רחוק מערכי התורה שהתדפק על דלתות ישיבת פוניבז' וביקש להתקבל כתלמיד מן המניין. צוות הנהלת הישיבה והרבנים סירבו לקבלו מחוסר מקום, אך הלה התעקש והפציר בהם שיכניסוהו, כי עז חפצו ללמוד תורה.

הלך אחד מהרמז"ם וסיפר לראש הישיבה הגר"ש כהנמן זצ"ל על הנער הזה שבא לישיבה בניגוד לרצון הוריו, אשר אינם מעוניינים כלל שילמד תורה, אלא הוא עצמו שואף לכך בכל להט הנעורים שלו, ונפשו בשאלתו מה לעשות?

מיד הורה הרב כהנמן לקבל אותו אף מחוץ למכסה. וכך אמר: "הישיבה זקוקה לבנים כאלו שיהיו כמו דגים חיים. איזהו דג חי שהוא מלא חיוניות? הוה אומר: לא זה הנסחף עם שיבולת הנהר - דג נטול חוט שדרה, אשר כמת ייחשב. כי אם דווקא זה שיועד לשחות נגד הזרם,

**רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
חדש! ניתן להירשם בכל עמדות נדרים פלוס, טופס 'דרשו'**

מה הקשר בין איסור הישיבה בעזרה לקריאת ה'הלל'? האם מותר לדבר בין שחרית ל'הלל'? ומי שדילג מילה ב'הלל' של ראש חודש - האם צריך לחזור ולקוראו?

קריאת ה'הלל' בימים טובים, חול המועד, חנוכה וראש חודש, היא מעין 'עדות', כביכול, על שבחי השי"ת, והניסים והנפלאות שעשה עמנו. ולפיכך, יש לקוראו בעמידה, כדין עדות בבית דין, הנאמרת בעמידה. ויש אסמכתא לדבר בתהילים: "הִלְלוּ עֲבָדֵי ה', שְׁעִמְדִים בְּבֵית ה' בְּחִצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ", וכפי שאכן היו קוראים את ההלל בחצרות בית ה', בעזרה, בשעת הקרבת הפסח - בעמידה, שהרי אסור לשבת בעזרה. ועמידה תוך הישענות על דבר מה במידה כזו

שאם ינטל המְשַׁעֵן יפול העומד - יש אומרים שאינה נחשבת כעמידה, ויש אומרים שנחשבת כעמידה; והלכה כדעת המקלים, משום שעל פי מקור הדין האמור לעיל, אין להחמיר בו יותר מאשר באיסור הישיבה בעזרה, ועמידה באופן זה בעזרה - מותרת. אולם, יתכן שלכתחילה יש להחמיר בדבר. ועמידה תוך הישענות קלה, באופן שאם ינטל המְשַׁעֵן לא יפול - נחשבת כעמידה לכל הדעות. ובדיעבד, אף אם קרא את ההלל בישיבה, יצא ידי חובתו; ואדם חלוש שקשה עליו העמידה, רשאי לשבת אף לכתחילה.

ובנוגע לזמן קריאת ההלל: חכמינו ז"ל דרשו מהפסוק שבהלל - "מִמְזֶרֶח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאֵי מָהָל שֶׁם ה'", שזמן קריאת ההלל [מלבד ההלל שקוראים בליל פסח] הוא מהנץ החמה ועד לשקיעתה, כלומר, במשך כל היום. ומכיון שלמדו דין זה מ'מזרח שמש', יש להחמיר שלא לקוראו אלא מהנץ החמה ואילך, ולא מעלות השחר; ומה גם שהזמן שמעלות השחר ועד לזריחת החמה נחשב אצל הבריות ללילה, [ועוד, שרוב האנשים אינם בקיאים בדיוקי הזמנים]; אך בשעת הדחק, ניתן לקוראו מעלות השחר ואילך. ויש אומרים, שלהלל יש שייכות מסוימת לתפילת שחרית, ולכן לכתחילה יש להסמך את קריאתו לשחרית, וכנהוג, שקוראים את ההלל מיד לאחר חזרת הש"ץ של שחרית. ומטעם זה גם אין לאכול בין שחרית להלל, אך מי שנצרך לאכול מטעמי בריאות, אינו צריך להקפיד על כך אפילו משום 'מידת חסידות'. ויש אומרים שאין להפסיק בדיבור בין שחרית להלל, אך רבים חולקים ומתירים.

ועוד דרשו חכמינו ז"ל מהפסוק "מִמְזֶרֶח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאֵי מָהָל שֶׁם ה'", שכשם שהשמש הולכת כסדרה ממזרח למערב, כך ההילול, כלומר, קריאת ההלל, צריך להיות דווקא כפי הסדר שבו נכתב בתהילים. ולכן, אם דילג פסוק או מילה, ונזכר בכך בטרם סיים את ההלל - עליו לחזור למקום הדילוג, כדי לקרוא משם והלאה את ההלל כסדרו. ואם לא חזר למקום הדילוג, אלא קרא את הפסוק במקום שנזכר, או שלא קראו כלל, וכבר בירך את הברכה שלאחר ההלל - בימים שבהם קוראים הלל שלם, יחזור ויקרא את ההלל בברכה. ובימי ראש חודש וחול המועד פסח, שבהם מדלגים בהלל - אם דילג פסוק, יחזור ויקרא את ההלל ללא ברכה; ואם דילג מילה, אינו צריך לחזור ולקוראו, [אך אם קרא מילה שלא במקומה הנכון, ראה במקורות]. ואם החליף רק את סדר הפרקים [ראה הפניה במקורות], אך כל פרק בפני עצמו קרא כסדרו - אף בימים שקוראים בהם הלל שלם, יחזור על הקריאה ללא ברכה.

[שו"ע תכב, ו-ז, משנ"ב כו-כח, שעה"צ כח, וביה"ל (ב) ד"ה וקורין, ד"ה למפרע וד"ה מעומד; וראה עוד שם; בו"מ דרשו, 12, 13, 31, 32, 36; וראה פר"ח ו, ומשנ"ב תפח, ה]

מדוע השוכח יעלה ויבוא בערבית של ראש חודש אינו צריך להתפלל שנית? ומי שלא חלץ את התפילין לפני תחילת מוסף - האם צריך לחלוץ לפני חזרת הש"ץ?

מהלכות ומנהגי התפילה בראש חודש: בתפילות ערבית, שחרית ומנחה, בראש חודש, מוסיפים בברכת 'רצה' - 'יעלה ויבוא'. ויש שנהגו לומר בקול רם את המילים 'יעלה ויבוא' בתפילת הלחש, כדי להזכיר לציבור לאומרו; ויש שהורה להימנע מכך, משום שאין זה הנהגה

הולמת בתפילה, ויש שהורה שרק לש"ץ או לגבאי ראוי לנהוג כן. ומי ששכח יעלה ויבוא בשחרית ובמנחה, צריך לחזור ולהתפלל. וראה להלן. ואף מי שמסופק אם אמר יעלה ויבוא - צריך לחזור ולהתפלל, כיון שיש להניח שהתפלל כהרגלו ולא אמר. ואף אם זוכר שהיה בדעתו בשעת תפילה לומר יעלה ויבוא, אלא שלאחר מכן נפל בדעתו ספק אם אכן אמר לבסוף - צריך לחזור ולהתפלל; אך באופן זה, אם הספק נפל בדעתו זמן רב לאחר התפילה, אינו צריך לחזור ולהתפלל. אולם, מי שלא אמר 'יעלה ויבוא' בתפילת ערבית - אם נזכר לאחר שאמר את שם ה' של סיום ברכת 'רצה', אפילו אם לא סיים את הברכה - אינו חוזר לומר יעלה ויבוא; וכל שכן שאם סיים את תפילתו, שאסור לו לחזור ולהתפלל. וטעם הדבר, מפני שבזמן שבו היו בית דין מקדשים את החודש על פי

ראיית הלבנה, לא היו מקדשים אותו בלילה, כי אם ביום; ואף בזמן הזה, שאין קידוש החודש על ידי בית דין - כביכול עדיין לא חלה קדושת ראש חודש עד הבוקר.

יש אומרים שמנהג חליצת התפילין נוסד על פי המנהג לומר במוסף קדושת 'כתר', ולא ראוי שהאדם יאמר להשי"ת "כתר יתנו לך" כשהוא עצמו מעוטר בכתר של תפילין. ולפי זה, אם שכח לחלוץ את התפילין לפני תפילת הלחש, יחלצן לפני חזרת הש"ץ, כדי שלא יאמר את הקדושה עם התפילין. ואף מי שמעוטר בתפילין ושומע קדושת כתר ממנין אחר - יש אומרים שצריך לחלוץ את התפילין [או יזיזן ממקומן] בטרם יאמר "כתר יתנו לך"; ויש אומרים שבאופן זה אינו צריך לחולצן.

ב. מנהג ישראל מקדמת דנא לחלוץ את התפילין בראש חודש לפני תפילת מוסף. וטעם הדבר - שכשם שאין מניחים תפילין בשבת וביום טוב, משום שהתפילין נקראות 'אות', ובשבת וביום טוב אין צורך באות נוספת, כי הימים עצמם נקראים אות; כך יש לנהוג גם בראש חודש בשעת תפילת מוסף, שמזכירים בו את מוספי היום, כיון שזכירה זו היא גם כן כעין אות. ועם זאת, אם שכח לחלוץ את התפילין לפני מוסף, לא יחלצן באמצע תפילת הלחש, כיון שאין איסור בדבר. ויש אומרים שמנהג חליצת התפילין נוסד על פי המנהג [ראה לעיל] לומר במוסף קדושת 'כתר', ולא ראוי שהאדם יאמר להשי"ת "כתר יתנו לך" כשהוא עצמו מעוטר בכתר של תפילין. ולפי זה, אם שכח לחלוץ את התפילין לפני תפילת הלחש, יחלצן לפני חזרת הש"ץ, כדי שלא יאמר את הקדושה עם התפילין. ואף מי שמעוטר בתפילין ושומע קדושת כתר ממנין אחר - יש אומרים שצריך לחלוץ את התפילין [או יזיזן ממקומן] בטרם יאמר "כתר יתנו לך"; ויש אומרים שבאופן זה אינו צריך לחולצן.

ג. בסוף הברכה האמצעית של מוסף, יש בקשה עם שנים עשר פרטים: "וחדש עלינו... לטובה ולברכה, לששון ולשמחה... למחילת חטא ולסליחת עוון". ויש מנהג קדמון להוסיף: "ולכפרת פשע"; אך מנהג רוב ישראל להוסיף פרט זה רק בשנה מעוברת, משום ששנים עשר פרטי הבקשה הם כנגד שנים עשר חודשי השנה, ומוסיפים עוד אחד כנגד חודש העיבור; ויש שנהגו להוסיפו רק עד לאחר חודש אדר.

ד. מנהג רוב ישראל לפתוח את הקדושה של מוסף בפתחה של קדושת מוסף של שבת [לפי מנהגם]: "כתר יתנו ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה...", ולהמשיך בקדושה של חול. ומנהג רבים מבני אשכנז לומר קדושה של חול. ה. מנהג רוב ישראל לומר [לפני תפילת מוסף או לאחריה] מזמור 'ברכי נפשי', משום שנזכר בו ענין ראש חודש - "עֲשֵׂה יְרֵחַ לְמוֹעֲדִים"; ויש מקומות שאין נוהגים לאומרו. ונחלקו הפוסקים אם לומר גם 'שיר של יום' של אותו יום, או שמזמור זה בא במקומו.

[שו"ע תכב, א, ומשנ"ב ב, ג, ו'; בו"מ דרשו, 2; שו"ע תכג, ג-ד, משנ"ב ו, ז, ט, ו', ושעה"צ ב; בו"מ דרשו, 8, 9, 12, 13 ו' 14]

לחיות כמו יהודי

קביעות בלימוד יומיומי ב'משנה ברורה' במסגרת 'הדף היומי בהלכה' - ללמוד לחיות כיהודי אלפי שיעורים מתקיימים מדי יום בפריסה ארצית, לפרטים והצטרפות גש לעמדות 'נדרים פלוס'

לנשמע

ללמד וללמד
ברכב, בבית, ובכל מקום...

קו השיעורים של 'דרשו'

077-2222-666

שיעורים
בפרשת השבוע

שלוחה
7

הרב אלימלך בידרמן שליט"א
הרב ברוך רוזנבלום שליט"א
הרב שמעון שפיצר שליט"א
הרב מנשה ישראל רייזמן שליט"א
הרב יצחק זילברשטיין שליט"א
הרב אליהו דיסקין שליט"א
הרב איל אונגר שליט"א
הרב צבי פוקס שליט"א (ספר אור החיים)

הדף היומי
בהלכה

שלוחה
1

הרב אריה זילברשטיין שליט"א
הרב אפרים סגל שליט"א
הרב מרדכי שלמה פריינד שליט"א

עמוד היומי
תלמוד בבלי

שלוחה
6

הפוחת בכל יום
א חסידשער שבת

שלוחה
5

הרב אריה זילברשטיין שליט"א
הרב אפרים סגל שליט"א
הרב דוד בוק שליט"א
הרב מנחם דריימן שליט"א
הרב עמרם בינעט שליט"א
הרב דוד הופשטטר שליט"א
הרב ירמיה לעסין שליט"א
הרב שלמה סטרו שליט"א
הרב מאיר ערערא שליט"א

הדף היומי
תלמוד בבלי

שלוחה
2

הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
הרב מאיר שפרכר שליט"א
הרב אפרים סגל שליט"א
הרב אברהם פוקס שליט"א
הרב דוד בוק שליט"א

הדף היומי
בירושלמי

שלוחה
8

הרב יצחק שאול קניבסקי שליט"א
הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
הרב שמואל בקר שליט"א
הרב עמרם בינעט שליט"א

שלוחה
9

שירי דרשו ושירורים חוזרים

שלוחה
0

הוראות הפעלה

שלוחה
4

תוצאות ומועדי המבחנים

שלוחה
3

מוקד 'משיבי הדף' בית
הוראה ל'דף היומי בהלכה'

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו' וקבלו אלפי שיעורים 077-2222-666